

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

GAJDOŠÍKOVÁ GABRIELA

III. ročník-prezenční studium

Hudební kultura a matematika se zaměřením na vzdělávání

**FOLKLOR V HUDEBNÍCH SOUBORECH NA
VALAŠSKOKLOBOUCKU**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Raueová-Fridrichová

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem svou práci vykonala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 12. 4. 2010

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji své vedoucí práce Mgr. Květuši Raueové-Fridrichové za čas, materiály i cenné rady, které mi poskytla. Také děkuji vedoucím kapel, kteří mi věnovali taktéž cenné informace a čas.

OBSAH

OBSAH.....	7
ÚVOD.....	5
1. VALAŠSKÉ KLOBOUKY	6
1. 1 Postavení města Valašské Klobouky	6
1. 2 Historie města	6
2. PRŮŘEZ JEDNOTLIVÝMI OBCEMI.....	7
2. 1 Tichov	7
2. 2 Horní Lideč.....	7
2. 3 Lidečko	8
2. 4 Lipina.....	8
2. 5 Poteč	9
3. DECHOVÁ HUDBA	9
Historie dechových orchestrů	11
3. 2 DECHOVÁ HUDBA VE VALAŠSKÝCH KLOBOUKÁCH	13
3. 3 Československá Valašská hudební Družina ve Spojených státech amerických.....	14
4. FOLKLOR NA VALAŠSKOKLOBOUCKU	16
4. 1 Písně podle charakteru.....	17
Písně pastevecké a žatevní.....	17
Písně k výročním obřadům	18
Písně svatební	18
5. OSOBNOSTI.....	21
5. 1 Bedřich Pursch.....	21
5. 2 Cyril Bureš.....	23
5. 3 František Bureš	24
5. 4 Milan Švrčina	27
5. 5 Maňasovi	28
6. SOUBORY	30
6. 1 CM Důbrava z Valašských Klobouk	30
6. 2 CM Lidčan z Horní Lidče.....	31
6. 3 CM Lidčánek	31
6. 4 CM Vincůch	32
6. 5 Národopisný soubor Klobučan	33
6. 6 DH Potečanka	34
6. 7 Dechový soubor MLADÁ VALAŠKA ZUŠ Valašské Klobouky	36
6. 8 DH Valaška	37
6. 9 DH Důbravanka.....	39
6. 10 DH Lidečanka.....	39
7. KULTURNÍ AKCE.....	40
7. 1 Setkání muzikantů v Bílých Karpatech	40
7. 2 Mikulášský jarmek	41
7. 3 Valašské kumštování	42
7. 4 Mezinárodní festival dechových hudeb	42
ZÁVĚR.....	43
LITERATURA:	44
PŘÍLOHA.....	46

ÚVOD

K hudbě jsem byla vedena od dětství, muzikantství máme v rodině, a proto jsem se také rozhodla pro studium na katedře hudební výchovy. Také z toho důvodu jsem napsala práci na téma folklor. Dechovka, folklor a hudba vůbec pro mě moc znamená. Od mládí jsem účinkovala v dechovém orchestru, což samozřejmě mělo vliv na můj hudební vývoj. V dnešní době již neúčinkuji v žádném souboru, ale s muzikanty a hudebním děním ve Valašských Kloboukách jsem stále v kontaktu. Z časových důvodů již neúčinkuji v žádném souboru.

Ve své práci píšu o folkloru, dechové hudbě, kulturních akcích, jednotlivých souborech, hudebních tělesech a důležitých osobnostech, které pro město hodně znamenaly a vykonaly. Zaměřuji se na téma jak obecně, tak v oblasti Valašských Klobouk. Využila jsem psaných materiálů i rozhovorů s některými vedoucími kapel a souborů.

Jedním z mých cílů bylo ukázat, že když se řekne dechovka, neznamená to hudba pro starší generaci. I folklorní akce jsou plné mladých lidí. Velmi ráda tyto akce také navštěvuji. Další cíl byl upozornit, že Valašské Klobouky jsou město, kde folklor působí ve velké míře.

Oblast Valašskokloboucko skýtá hodně z bohatství hudby a valašských tradic. Vždyť Mikulášský jarmek je vyhlášená kulturní akce známá i v dalších vzdálenějších městech a vesnicích. Na festival Setkání muzikantů v Bílých Karpatech přijíždějí pravidelně hudební tělesa i ze zahraničí. Stejně tak je proslulý i Mezinárodní festival dechových hudeb v Lidečku na Vsetínsku.

Kapely a soubory taktéž účinkují v zahraničí, kde mají úspěch a většina muzikantů jsou absolventi ZUŠ Valašské Klobouky stejně jako já.

Jsem ráda, že jsem v tomto kraji vyrůstala.

1. VALAŠSKÉ KLOBOUKY

1. 1 *Postavení města Valašské Klobouky*

Město spadá do severní části Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a zasahuje do jihovýchodní části Zlínského kraje a mikroregionu Jižního Valaška.

Valašské Klobouky se nachází asi 10 km od státní hranice se Slovenskou republikou.

Město leží ve výšce 400–405 m n. m. na rozhraní Vizovické vrchoviny a Bílých Karpat v údolí Brumovky (Klobouckého potoka).

Počet obyvatel je v současnosti 5191.

1. 2 *Historie města*

První písemná zpráva o městě je datována k roku 1341 a zmiňuje zakládání vesnice Klobúk. Od 16. století můžeme o Kloboukách hovořit jako o městě.

Vývoj tohoto města byl narušen v 16. a 17. století, a to nájezdy tatarských a uherských vojsk a tzv. kuruckými vojny. I přesto však byly v 17. století Klobouky významným soukenickým střediskem, zaměřovaly se především na export. Velké dodávky pro armádu na přelomu 18. a 19. století klobouckému soukenictví výrazně pomohly.

Architektonických památek se zde zachovalo jen malé množství, jelikož v roce 1896 vypukl požár, který zničil polovinu města.

Díky řadě privilegií fungovalo jako hospodářské středisko a silné centrum tehdejšího brumovského panství. Také proto se roku 1848 stalo sídlem okresních úřadů jižního Valaška. Od roku 1960 jej správní reforma začlenila jako jihovalašský region do okresu Gottwaldov.

Název města je doložen nejprve v latinském tvaru "Clobuk" (1341), poté se v zápisech objevuje Klobúk (1407) a splynutím Starého Klobúku a Nového Klobúku vzniklo množné číslo "Klobouky" ("Klobúky"). Název Valašské Klobouky se používá od osmdesátých let 19. století.

Do oblasti Valaškokloboucka spadají okolní vesnice Lipina, Mirošov, Smolina, Poteč, Křekov, Vlachova Lhota a Tichov. [18]

V této bakalářské práci je zmíněna také víska Horní Lideč, která spadá do oblasti Vsetínska. Je to významná hudební obec s bohatou folklorní historií i současností.

2. PRŮŘEZ JEDNOTLIVÝMI OBCEMI

2. 1 Tichov

Obec Tichov je malá valašská vesnice ležící 5 km severozápadně od Valašských Klobouk. Nachází se v nadmořské výšce 430-495 m. n. m v údolí Tichovského potoka na jižním okraji Vizovických vrchů.

V současnosti má 330 obyvatel žijících ve 110 staveních.

První písemná zpráva pochází z roku 1422, kdy byla obec součástí broumovského panství, od roku 1980 je spojena s Valašskými Klobouky a 1. ledna 1993 se osamostatnila.

Obec vlastní kulturní dům, pohostinství, obchod se smíšeným zbožím, knihovnu, kapli, sportovní areál s fotbalovým a dětským hřištěm a koupalištěm.

Chloubou obce je však místní pálenice, jejíž kvalita je vyhlášena nejenom v okolí, ale její služby jsou známy i v zahraničí.

Kolem obce se rozbíhají turistické trasy vedoucí na Ploštinu, Klášťov, Královec a Čertovy skály v Lidečku. [17]

Původně byla obec zvaná Cichov. Vypráví se, že název vznikl podle jediného člověka, který tehdy v osadě bydlel a jmenoval se Cichov Švoj. Dědina ležela ve svahu podél potoka a tvořila podélnou skupinu domů s návsi uprostřed. Na návsi stávala škola a malá zvonička. Celá osada bývala dřevěná, než roku 1898 vyhořela.[2]

V obci vznikla také dechová hudba, jejíž působení se datuje k letům asi 1920 – 1960. Skládala se z deseti muzikantů, kteří hráli na zábavách v okolí i na Slovensku. Kapela měla dokonce i svůj název, jmenovali se Kosovci. Účinkovali také pravidelně v ostravském rozhlase.

2. 2 Horní Lideč

Vesnice Horní Lideč nalezneme na úpatí posledního výběžku Bílých Karpat, na jihozápadním výběžku Javorníků (od Pulčína) a jižní rozsochy Vizovických vrchů. Severovýchodní část leží na nejnižnějším okraji Chráněné krajinné oblasti Beskydy.

Obec se rozkládá 18 km od Vsetína, probíhá jí silnice ze Vsetína do Valašských Klobouk a odbočka na Francovu Lhotu, Střelnou a Lačnov. Vesnicí protéká říčka Senice a její levobřežní přítok Lačnovský potok. V dnešní době má 1331 obyvatel.

V roce 2001 získala 1. místo v soutěži Vesnice roku 2001. Zvláštní ocenění bylo také uděleno za nejlépe vedenou knihovnu. [12]

Dříve byla obec také nazývána Lidč, nesprávně však nazývána Lič nebo také Horní Lidečko. Obyvatelstvo se živilo chovem dobytka a obchodem se dřevem.[2]

2. 3 Lidečko

Lidečko je sousední obec Horního Lidče, 8 km vzdálená od Valašských Klobouk, ležící v údolí říčky Senice. Její tok tvoří rozhraní dvou pahorkatin. Levý břeh Senice omývá konec Vizovických vrchů, druhý břeh patří k pohoří Javorníků a na úpatí Vizovických vrchů leží známý přírodní útvar Čertovy skály. Rozloha obce činí 1736 ha.

První písemná zmínka je z roku 1424. V té době dal tehdejší král Zikmund do zástavy několik obcí, mezi nimi i Lidečko. Jedna z teorií vzniku jména je, že u Horního Lidče byly dva rybníky a páni na nich chovali kačeny. Kačenám se v té době říkalo ličky. Pravděpodobně mohly mít dědiny jména podle nich, Horní Lič a Dolní Lič. Název může být také odvozen od jména L'udslav nebo L'udek, což mohl být zakladatel vsi. Prameny uvádějí dále například jména „Lidecz“, „Lideczko“, „Lidečzko“ a jiné. Od roku 1872 se začalo užívat názvu Lidečko.[4]

2. 4 Lipina

Je to obec 2 km vzdálená od Valašských Klobouk a leží na hlavní cestě směrem na Slavičín a na Jelenovskou, kde se nachází horský hotel, sjezdovka a chatová oblast.

V obci se nachází obchod se smíšeným zbožím, hospoda a pekárna, uprostřed stojí autobusová zastávka a místní národní výbor.

V současné době zde žije asi 235 obyvatel, mezi ně se řadím i já. Rozloha obce činí 347 ha.

Z vyprávění víme, že název vznikl pravděpodobně od dvou lip, které v obci stojí dodnes. Byla to uzavřená osada s dřevěnými domy se zahrádkami. [2]

Od roku 1790 zde žilo 233 obyvatel a v roce 1900 se tento počet zvýšil na 304.

V období 1. republiky zde také vznikla a působila dechová hudba. Založil ji František Šurán a obsazení tvořily: trubka, baskřídlovka, křídlovka, dva klarinety (es, B), tuba, dvě es-trumpety, později byl dokoupen buben. Kapela vyhrávala na místních zábavách, například

ve Vlachovicích, ve Štěpáně, v Sidonii (na oslavu prvního máje), písně byly v jednoduchých úpravách. Na veřejnosti zazněly jejich první tóny při pochodu na náměstí ve Valašských Kloboukách. [podle Evžena Uhra]

2. 5 Poteč

Poteč leží 1,5 km od Valašských Klobouk a protéká jí řeka Klobučka. Od roku 1960 spadala pod správu města Valašské Klobuky a až v roce 1990 získala samostatnost.

V současné době zde žije 760 obyvatel, rozloha obce je 1056 ha.

První písemná zpráva pochází ze dne 20. září 1341, kdy byl vyznamenán jistý Ješek z Klobúku za cenné služby při založení a vystavění nových vesnic, především Poteče a Klobúku.

Z jazykovědného hlediska je název pravděpodobně odvozen od jména Potek či Potec, které jsou lidovější podoby jména Póta (z německého Boto), ve staroslověnštině potom existovalo i Potěch. Lidová etymologie vykládá, že název je odvozen od slovesa „téci“. Na nejstarší pečetě obce je také symbolika potoka.[5] Zde působí kapela Potečanka.

3. DECHOVÁ HUDBA

Přesná definice pojmu dechová hudba nebyla dosud vymezena. Občas je do tohoto pojmenování zahrnuta lidová hudba, folklor. Rozdíl mezi folklorem a dechovou hudbou je však ten, že u lidové hudby jde, na rozdíl od dechovky, spíše o kolektivní a anonymní tvorbu. Nejvěrnějšími příznivci obou hudeb jsou obyvatelé venkova.

Starší literatura uvádí pojem dechová hudba jako termín, který druhově specifikoval veškerou hudební produkci určenou dechovým nástrojům. Němci pro to mají dva výrazy: Blasmusik, což znamená populární žánr, a Bläsermusik znamenající komorní tvorbu s dechovým obsazením.

Dechová hudba (neboli dechovka) znamená označení jednoho souboru a také repertoáru.

„Pro pravou dechovou hudbu je typický jasný zvuk, který slyšíme daleko od místa, kde dechový orchestr vyhrává. Charakteristické je i to, že orchestr může hrát mimo uzavřený

prostor, dokonce i při pohybu, třeba v průvodu. Pro mnoho odborníků je v našem prostředí synonymem pojmu dechová hudba pojem lidovka. Termín se zrodil v období konjunktury tohoto druhu hudebního umění koncem 20. let minulého století. Časově sem patří tvorba Jaromíra Vejvody, Karla Vacka, Josefa Poncara, Antonína Borovičky, Václava Vačkáře, dále Karla Valdaufa, Ladislava Kubeše a dalších legendárních hudebníků.“ [3; strana 11]

Lidovka je jako pestrobarevná mozaika veřejností oblíbených skladeb pro dechový orchestr. Písně se dají využít k poslechu, tanci, pochodu či ke společnému zpěvu. Melodie i texty jsou autorsky vytvářeny.

Dechovka úzce souvisí s impulsy z 20. a 30. let 20. století, kterými byl rozvoj filmu, rozhlasu, televize, gramofonového průmyslu (v dnešní době spíše CD, videokazety, DVD), se vznikem vydavatelství a s ochranou autorských práv tvůrců.

Na periodizaci dechové hudby se odborníci nemohou shodnout. Například badatel Robert Šálek uvádí: „1. signální služba trubačů a bubeníků, 2. trubači, pištci, bubeníci, tympanisté (dvorští, zemští, místní a polní) v 15. a 16. stol. i dříve, 3. trubačské sbory (dvorské, šlechtické, městské, klášterní) v 16. a 17. století, 4. systematizace hudebníků u vojska v 17. století, 5. vojenská hudba po třicetileté válce a hudba janičářů v 17. a 18. století, 6. vojenské dechové orchestry a později lidové dechové orchestry v 19. století, 7. vojenské dechové orchestry ve 20. století a dechové soubory nového typu“. [3; strana 15]

V Číně vznikly první vázané tónové soustavy, především pětitónová, čili pentatonika (mezera mezi tóny není menší než jeden tón). Nejstarší jsou Panovy flétny, jež mají již toto ladění. Panovy flétny jsou spojené píšťaly různé délky, materiálem může být rákos nebo bambus. Postupem času se pentatonika stala téměř zákonem a šířila se do dalších zemí, do Indie, Persie, Egypta a jinam.

Nejdelší historii v dnešním dechovém orchestru mají bicí nástroje. Byly to například dutiny kmenů potažené kůží, ze kterých dnes vznikly tamburíny a tamtamy. Dále se používaly jednoduché dechové kamenné, dřevěné či kostěné nástroje s dírkami. V pozdější době byly nejvíce používány pastýřské píšťaly, se kterými se dodnes můžeme setkat na Slovensku.

Historie dechových orchestrů

Na venkově i ve městě se vytvářela specifická hudební kultura. Docházelo k hustšímu osídlení měst a vznikalo tady více možností k hudební produkci, a to od krčem až po noblesnější prostředí.

Na hradbách se objevili trubači, kteří signalizovali například návštěvu, povodeň atd. Městský pištec vytruboval obecní nařízení i zprávy.

Významná města zaměstnávala také hudebníky, kteří vytvářeli hudební doprovod při slavnostech, ceremoniích, a dokonce i při popravách.

Asi od 13. stol. se trubači a pištcí sdružovali do společenstev a sloužili jako obrana proti konkurenčním potulným muzikantům, šumařům. Toto společenství mělo od vrchnosti výhody. Dostávali listiny s výsadami, směli vyučovat další zájemce, provozovat hudbu za peníze a měli vymezenou oblast, ve které nemohl vyhrávat nikdo jiný. Za výhody však museli hrát pro vrchnost. Nástroje si tito hudebníci vyráběli sami. Většinou neznali noty, hráli pouze „podle sluchu“ na zakřivené rohy, příčné flétny, zobcové flétny a také různé druhy trub.

Od poloviny 16. století vznikají stálé zámecké hudební soubory. Prvenství získal proslulý rod Rožmberků, v jeho službách muzicírovali čeští i němečtí muzikanti, a to nejprve na zámku v Českém Krumlově (1552-1602), poté v Třeboni. Mohli hrát také jako městská kapela mimo zámek. Každý hrad nebo zámek neměl svou vlastní kapelu, a proto si šlechtici muzikanty najímali. Tenkrát si třeba Kateřina z Redernu také najala v roce 1607 pro Liberec pětičlennou kapelu a poté je roku 1620 angažovala na svém zámku ve Frýdlantu.

Otevíraly se nové možnosti amatérským lidovým kapelám, které hrávaly pochody, polky, valčíky, mazurky, národní i vlastenecké písně. Členové byli řemeslníci, rolníci, dělníci, hostinští, nižší úředníci, kteří si tímto vydělávali na živobytí. Kvalitnější kapely hrávaly ve městech.

Rozkvět dechových kapel začal v 60. letech 19. století. Převládaly žesťové nástroje a klarinety.

V souvislosti s dechovou hudbou vzniká i taneční hudba, jejíž činnost byla provozována v „krúžku“. Tyto „krúžky“ se rodily především na Moravě.

Více než lidové orchestry byly modernější dechové orchestry. Byly považovány za panské, protože přicházely z měst. Dechové kapely postupně nahrazovaly lidové muziky, což ovšem neznamenalo, že by vymizely lidové písně a tance. Dechovým hudbám se nejvíce dařilo v bohatších vesnicích, kapelníci byli něco jako dnešní živnostníci. Časem měli krojované kapely a pořádali výdělečné činnosti a zájezdy.

Od 80. let 19. století s rozvíjejícím se průmyslem rostl počet dělníků. Velké továrny měly svoje dělnické dechovky, výborné byly kapely hornické, které hrávaly na různých místech. Koncem 19. století se objevil orchestr koncertní. Vznikal zejména ve větších městech, kapelník byl živnostníkem, jenž zaměstnával profesionální muzikanty, často to byli vysloužilci z vojenských hudeb. V roce 1910 zahájil provoz kabaret Lucerna, kde také nechyběly dechové nástroje. Kulturní život byl omezen až první světovou válkou, protože muži museli odejít na frontu, odkud se mnozí nevrátili.

Po válce hudební ansámby posílili hudebníci z českých legií, kteří se buď zapojili do dechových orchestrů československé armády, nebo se stali vítanou posilou civilních kapel. Stejně jako před válkou se vojenští vysloužilci stávali kapelníky i učiteli hudby zároveň, a proto z toho důvodu nebyl nedostatek hráčů. Byli to opět drobní řemeslníci a zemědělci, kteří si tak vylepšovali svůj životní standard.

Doba po válce hudbě začala přát. Rozvíjela se především salonní hudba, udržovala se tradice kapel městských, spolkových, zaměstnaneckých a nadále účinkovaly kapely hornické či hutnické. Hojně se objevovaly také malé krojované skupiny, které hrály repertoár ze svého kraje: Slovácka, Šumavy, Hané, Valašska apod. Nově vznikaly i dětské kapely.

Zlatá éra české lidovky začala ve 20. a 30. letech 20. století. Tehdy se na desetiletí stala rozšířeným žánrovým druhem dobové populární hudby.

Hrála na různých společenských akcích, hlavně na venkovských tancovačkách, a časem se stalo tradicí, že muzikanti vyhrávali na menších vesnicích o poutích, posvíceních, církevních svátcích, třeba při slavnostech Božího těla, půlnoční mši, procesích, masopustu, Silvestru a dalších příležitostech. Úroveň kapel byla různá, jednoduše hráli, jak uměli.

Za bezprostřední předchůdce lidovky patřili František Kmoch a Karel Hašler. V dnešním 21. století se lidé často dívají na dechovku skrz prsty, nemají ji rádi, neposlouchají ji. [3]

Tento názor uvádí literatura, avšak já jsem toho názoru, že dechovka pořád žije. Kulturní akce jsou zastoupeny mnoha soubory i příznivci.

„Ten, kdo čekal, že v pražské Sazka Aréně se bude 7. 10. 12006 konat běžný dechovkový festival, byl jistě překvapen. Téměř 10 000 účastníků se stalo svědky největší dechovkové show, jaká se ještě nikdy nikde na světě nekonala. Celkem 16 českých a moravských dechovek v jednom dni na jediné scéně a v největším sále Evropy – takto skutečnost byla zaznamenána do České knihy rekordů.“ [3; strana 220]

3. 2 DECHOVÁ HUDBA VE VALAŠSKÝCH KLOBOUKÁCH

Počátky tradice dechové hudby ve Val. Kloboukách sahají do doby po první světové válce, i když letmé zmínky jsou již před ní. Největšího rozkvětu a popularity ale dosáhla mezi léty 1950-1980.

Podle doložených zpráv rozvinul výjimečnou iniciativu Karel Šerý, když roku 1923 sestavil orchestr ze čtyřiceti výborných muzikantů, secvičil s nimi repertoár a v roce 1924 odcestoval do Spojených států amerických. Kapelu tvořili muzikanti z Klobouk a z okolních valašských i slováckých vzdálenějších vesnic. Po příjezdu do USA získala kapela angažmá díky Otakaru Bartíkovi, který působil jako taneční mistr v New Yorku v Metropolitní opeře. I v dalších letech Bartík souboru sjednal mnoho příležitostí k účinkování a postaral se o významné kontakty.

V průběhu let v zahraničí se měnilo obsazení, měnil se i dirigentský post a úroveň stále stoupala. Repertoár tvořily lidové skladby, tance, pochody české i americké a klasická hudba. Tento orchestr byl skutečně na vynikající úrovni, měl v zahraničí řadu úspěchů.

Další písemnou zprávu máme z roku 1930, kdy Eduard Mařák, učitel a předseda Sokola, založil ve městě dechovou hudbu, která hrála i na IX. Vsesokolském sletu v Praze. Na konci 30. let se z USA vrací Karel Šerý, který po Eduardovi Mařákovi přebírá vedení sokolské dechové hudby.

V těchto letech vyrostla také orelská dechová hudba, kterou založil zanícený varhaník a učitel hudby Cyril Bureš. Z jejich 25 členů zde hrávali nejen Klobučané, ale i muzikanti z Tichova, Lačnova, Lipiny a Vlachovic. Mnohá vystoupení na veřejných cvičeních vyvrcholila v účasti na celostátním katolickém sjezdu v Praze roku 1935.

Hudební život byl utlumen v době protektorátu, Burešova hudba hrála jen výjimečně. Po osvobození vlasti v roce 1945 vedl kapelník Bureš již třicet hudebníků. Mimo vystoupení v okolí se zúčastnili legionářského sjezdu v Praze roku 1946 a o dva roky později i Slovanské zemědělské výstavy.

V roce 1948 po všesokolském sletu to s dechovou hudbou nevypadalo dobře, Sokol i Orel s veškerými jejich hudebními činnostmi byly zakázány.

Jediným řešením bylo najít garanta, který by je hmotně podpořil. Stal se jim průmyslový podnik Lipta, který měl ve Valašských Kloboukách dvě provozovny. Roku 1951 do něho byla začleněna i Kloboucká dechová hudba, tentokrát již čtyřicetiletá. Za vším stál Vladimír Mazáč, který získal finanční prostředky pro koupi hudebních nástrojů, využil svých známostí s vojenskými kapelníky, a tak před orchestrem stanuli dirigenti Jan Fadrhons,

Antonín Votava, Karel Vacek, později i Jindřich Praveček, Miloš Machek, Pavel Staněk a další, kteří měli podíl na růstu umělecké úrovně souboru.

Roku 1961 byl dechový orchestr začleněn do klobouckého SZK Radost a dostal název Valaška (podle svého patrona-výrobního družstva). Roku 1971 soubor dokonce vyhrál světovou soutěž pochodových hudeb v belgickém Turnhoutu. Po řadě úspěchů, zřejmě kvůli ekonomické stránce, Valaška roku 1980 ukončila svou činnost a na její místo nastoupil malý orchestr, který při této hudbě vznikl už v roce 1966. Název Valaška si ponechal.

Ve dvacátém století vznikla další Kloboucká kapela Dúbravanka, vesměs složená z bývalých žáků základní umělecké školy. Dúbravanka je vysoce aktivní, účinkuje jak po České republice, tak v zahraničí. [1]

3. 3 Československá Valašská hudební Družina ve Spojených státech amerických

Tuto původně bylnickou kapelu založil Josef Hořák v roce 1885. Ten ale v roce 1905 odjel do Ameriky za výdělkem. Nezaháel a účinkoval ve valašsko-slováckém spolku, který nesl název Moravský zábavný a podporující spolek Moravan. Vrátil se v roce 1919, přivezl dva klarinety a naučil na ně hrát své syny, kteří v jeho činnosti pokračovali.

Protože se staří muzikanti nechtěli učit nové skladby a hlavně hrát podle not, kapela se rozpadla. Obrat nastal v roce 1923, kdy se zakladatel hudby a jeho bratr dozvěděli, že jisté kyjovské sdružení odjelo účinkovat do Ameriky. Ovšem kapela ve státech neuspěla. Tak se bratři vydali do Skalice, kde chtěli získat kontakt na tamní muzikanty, kteří taktéž odjeli do USA. Přijeli ale s nepořízenou, kyjovští už byli v Praze. Štěstí se na ně usmálo hned další den, kdy je navštívil Karel Šerý, který jim sdělil, že je schopný sestavit hudební těleso k cestě do Spojených států amerických. Skládalo se z muzikantů z Valaška i ze Slovácka, konkrétně ze třiceti devíti muzikantů, kteří pocházeli z Valašských Klobouk, Nedakonic, Blatnic, Uherského Hradiště, ze Znorov, z Mařatic, Bystřice pod Perštýnem, Luhačovic, Lačnova, Bylnice, Horního Lidče, Lidečka, Bzence, Derfle u Kunovic, Malé Blatničky, Popovic, Veselí. Obsazení nástrojů bylo: flétny, klarinet, křídlovka, baskřídlovka, baryton, trumpet, trombon, bastrombon, heligon, horna, velký buben, malý buben, činely. Celou hudební Družinu vedl kapelník Karel Šerý.

15. prosince 1923 tato kapela uskutečnila svůj poslední koncert na náměstí ve Val. Kloboukách a vydala se na cestu do Spojených států amerických.

Jejich cesta začala v Praze, Libni, kde po přijetí na americkém konzulátu mohli odjet do přístavního města Rotterdamu. Tady setrvali šest dní, protože kvůli stávce v Anglii nemohli odplout podle plánu. Ale nezháleli a odehráli zde několik úspěšných koncertů v Grandtheatru a ve Wandervilním divadle. Prodaná nevěsta zde musela být odehrána hned čtyřikrát. Odtud dostali rozkaz jet do Francie. V Paříži shlédli Eiffelovu věž a odtud pokračovali do francouzského přístavního města Cherbourg. Dalšího dne je odtud odvezla malá loďka na širé moře na největší parník světa „Majestic“, který je dopravil do Spojených států amerických. Koncem ledna 1924 dorazila Valašská Družina do New Yorku.

Po několika koncertech v České čtvrti se hudba představila na největším americkém jevišti Hipodrom. Zde se kapela hodně proslavila, na podiu je zdraví dokonce velvyslanec Československé republiky pan dr. František Chvalkovský a legační rada Jan Masaryk (syn prezidenta republiky). Celé americké angažmá bylo zásluhou pana Otakara Bartíka, který působil v Metropolitní opeře v New Yorku. Jako Čech se v Americe hodně prosadil a zasloužil se o úspěchy české hudby v USA. V podání valašské Družiny byla také uvedena v Metropolitní opeře Prodaná nevěsta od Bedřicha Smetany. Dalším úspěchem byla operety Rose-Marie od Fudolfa Frimla, který ji dokonce v podání kapely slyšel a měl z ní obrovskou radost.

Otakar Bartík navázal vztah s baronem Collierem, majitelem Luna Parku na Coney Island v New Yorku a smluvil kapele angažmá na pět měsíců. Po tomto pětiměsíčním účinkování jim Bartík slíbil angažmá na zimní sezónu na Floridě u moře.

Hráli skladby od Jana Hořáka, člena kapely, které byly velmi oblíbeny, dále pak polky, pochody a další současné české skladby, od B. Smetany, A. Dvořáka, G. Verdiho, R. Wagnera, W. A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Schuberta, P. I. Čajkovského, H. Berliozioho, E. Aubera, C. Maria von Webera, Z. Fibicha, F. von Suppého, R. Strusse a mnoha dalších. Každý týden natáčeli pro americký rozhlas a vydali zde dokonce gramofonovou desku.

Kapelu ale opouští kapelník Karel Šerý a na jeho místo přichází Jan Fuksa z Uherského Brodu. Dále vystupují pod názvem National Band-Orchestr Czechoslovakia. V Luna Parku užívala název Maryne Band. A dalším místem působení je město Palm Beach. Hráli zde na paradách, slavnostech a banketech. Na konci roku 1924 se kapela rozešla, protože v zimě nebylo příležitosti k hraní, a tak většina pracovala v továrnách, ve volných chvílích se ale věnovala nácvičku nových písní. Dne 25. ledna 1931 odjeli muzikanti na zájezd do Haines City k příležitosti velkého průvodu městem, kterého se účastnilo asi padesát

hudebních skupin. Po této paradě odjeli do Sarasoty, výletního místa na Floridě a odehráli zde několik sezón v zimě.

Valašská Družina navštívila střediska obývané Čechoslováky, kde jim také zahrála. Tak se stalo, že Čechoslováci hráli Čechoslovákům v Americe. Valašská hudba hrála při různých příležitostech, jako byly i koňské dostihy, fotbaly, basebály a různá slavnostní vystoupení. Avšak v roce 1930 zemřela žena Jana Hořáka, a tak po osmiletém angažmá ve Spojených státech přemýšlejí bratři o návratu do rodného kraje. Ve Spojených státech se navíc zvyšuje nezaměstnanost. A tak se sezona 1931 zkracovala a Družina zahrála v tomto roce naposledy, v New Yorku v Luna Parku. Její působení skončilo 20. září 1931 zhasnutím poslední věže Luna Parku a posledním tónem písně.

Veškeré údaje zapisoval Václav Hořák, člen kapely a syn zakladatele Josefa Hořáka. [7; 23]

4. FOLKLOR NA VALAŠSKOKLOBOUCKU

Folklor neboli tradiční kultura je přenášení lidové kultury, která se v různé intenzitě objevuje v naší společnosti už více než dvě století. Folklorismus je proces, který zahrnuje hudbu, píseň, tanec i oděv lidových vrstev.

Nejvíce se folklor a folklorismus ve 20. století vyvíjel v 50. letech. [6]

Hlavním důkazem zpěvnosti a hudebnosti obyvatel Valašskokloboucka jsou lidové písně ze sbírky *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka* od Karla Vetterla.

V listopadu roku 1949 zahájil pracovní kolektiv pobočky tehdejšího Státního ústavu pro lidovou píseň v Brně a hudebně vědeckého semináře filosofické fakulty MU v Brně písňový průzkum valašskoklobouckého okresu. Tohoto průzkumu se zúčastnilo osm osob pod vedením prof. J. Racka. Sběratelé prošli všemi obcemi okresu a z ústního podání zaznamenaly téměř všechny písňové druhy, které nám umožní vytvořit si ucelený obraz písňové tradice a lidové tvořivosti na Valašskokloboucku, jehož středem je město Valašské Klobouky.

Základem této sbírky jsou zápisy Hynka Bíma, který v tomto kraji sbíral lidové písně v letech 1908-09 a 1912-13.

4. 1 Písňe podle charakteru

Písňe pastevecké a žatevní

Tyto písňe se zrodily na horských stráních, salaších, na kamenitých polích, mezi lesy a patřily k nejosobitějším projevům lidové hudební tvořivosti na Valašsku. Zpívaly se na poli nebo na pastvě a často vytvářely dojem improvizace. A protože jejich lidoví tvůrci často odcházeli za obživou do jiných měst, šířily se z kraje do kraje.

Řadíme mezi ně tzv. helekačky a hečené. Helekačky většinou zpívaly děti a děvčata, když pásly dobytek a koně. Čas na pastvě si krátily právě zpěvem písni. Většinou začínaly „hej“, „ej“ nebo „hoja, hoja,“ a tak na sebe upozorňovaly. Zpěv měl místy recitativní charakter, díky kterému se dorozumívaly i na větší vzdálenosti, bohatě melodicky zvlněný nápěv, svěže plynoucí nad základním tónem. Jejich zpěv často vyjadřoval také stesk nad hubenou stravou. Často také prozpěvovaly dobytku.

Třeba: Paste sa ně, kravy, okolo chodnička,

nedali ně naši masla do krajička.

Písňe také vyjadřovaly třídní aspekt: Helelo, helelo, červená malenko

pones ně svačiny, Aničko susedova,
panenko, panenko!

A nebo se z kopců ozývala hojákání chlapců: Hoja, hoja, húj,

kamaráde věrný můj!

Pones ně svačinu,

ty Francku Šuráňuj,

hoja, hoja, húj!

Významné místo mezi helekačkami mají milostné tesknice, škádlivky mezi chlapci a děvčaty.

Hečené jsou krátké táhlé popěvky, které prodlužují závěr veršů vydržovanými tóny a jsou vypočítané na ozvěnu. Buď měly sdělovací, nebo dorozumívací funkci. Pasačky je zpívaly když sháněly dobytek z pastvy a nebo si také přivolávaly večer. Všechny hečené písňe se řadí mezi žatevní a jsou známé i z jiných krajů. Na Valašsku dostaly tyto písňe název hečené pravděpodobně podle horského způsobu přednesu, kterému se zde říká „hečení.“ Avšak na Valašskokloboucku nebyly hečené moc rozšířeny ani vyhraněny jako jinde. Za takový příklad můžeme uvést:

A to vaše pole je skala na skale,
ubohá je žnička, co sa tam dostane.
Nebo: Poledně, poledně, či ťa už nebývá,
či ťa ten hospodář na víně propíjává?

Písně k výročním obřadům

Jsou to výroční obyčeje a tradice, které patří k nejstarším a nejbohatším součástím celé lidové kultury. V průběhu celého staletí došlo v jejich formách i obsahu ke značným změnám. Takovým výročím byl například Fašank, v kterém se zavíralo období veselí před velikonočním postem. Lidé chodili v maskách po dědině, zpívali a veselili se. Jiný svátek, který navazuje na předchozí bylo Pochovávání basy. Probíhalo v masopustní úterý o půlnoci. Basa se položila na stoličky, zakryla se bílou plachtou a muzikanti jí obcházeli a plakali. Smrtná neděle patřila mezi nejvýznamnější slavnosti jarního obřadu, vynášela se při ní smrčka¹, která se hodila do řeky či potoka, aby s sebou odnesla zimu. Stavění máje probíhalo tak, že chlapci stavěli májky² pod okny svých děvčat. Slavnost Dožatá neboli Dožínky se slavily po jaru, kdy dozrálo všechno obilí. Žnečky a ženci ozdobili slaměný věnec pro hospodáře, opentlili vůz³, koně i své nářadí barevnými fáborky a za mohutného zpěvu a veselí se z polí vraceli do vesnice.

Do lidových zvyklostí patří také vánoční koledy a hry. Nejrozšířenější a nejvýznamnější je koledování. Do vánočních her můžeme zařadit i koledování Tří králů.

Písně svatební

Svatební obřady jsou ve svém základu společné všem našim krajům. Svatební písně z Kloboucka jsou po stránce hudební i slovesné nejvíce spřízněny s písněmi Vizovicka, Vsetínska, luhačovického Zálesí. Přimykají se k písním slováckého Hornácka i Dolňácka, púchovské doliny, oblasti povážsko-trenčínské i ke Kopanicím. Menší příbuznost mají s písněmi z Čech. O stáří svatebních písní na Valašskokloboucku svědčí jejich nápěvy. Každá

¹ Smrčka-oblečená loutka

² Májka-dříve se stavila pod okny děvčat, nyní už jen jedna ve vesnici. Je to štíhlá jedlička nebo smrček, osekáný od kůry až po vršek, který je ozdoben barevnými stužkami. Staví se 1. května a většinou posledního se shazuje.

³ Žebříňák-dřevěný vůz zapřáhnutý za koně

druhá píseň se zpívá s nápěvem historicky doloženým rokem 1629.⁴ Během dalších let písně měnily většinou jen rytmus nebo text. Vážný obřadní charakter se neměnil.

Co se týká svatby na Valašskokloboucku, řadíme zde písně při pečení svatebního koláče, rozveselky⁵, ráno u ženicha před odchodem pro nevěstu a u nevěsty před příchodem ženichovým, písně zpívané cestou pro nevěstu, při snídani, před odchodem do kostela, po oddavkách, při svatební hostině, při loučení nevěsty s domovem, cestou do domu ženichova, u domu ženichova, při lámání stromu před čepením⁶, při čepení, po čepení, při prodávání nevěsty⁷, před rozchodem ze svatby. [8]

První zmínka o kapele ve Valašských Kloboukách pochází z roku 1824, kdy tehdy osmičlenná kapela vyhrávala při obchůzce lesních hranic. Co nebo na jaké nástroje hráli, není známo. V roce 1891 působil na zdejší obecné škole učitel Bedřich Pursch, který projevil svou lásku k hudbě a založil smyčcový orchestr Grumla, jehož členy se stali hlavně učitelé. Koncem třicátých let zde pravděpodobně působila cimbálová muzika Floriána Švrčiny, která hrávala po valašských městečkách a vesnicích. Do této muziky zapojil manželku, dceru i syna Milana, který po otcově smrti pokračoval v jeho činnosti. Další muzikanti byli z okolních vesnic. Od roku 1945 pokračuje v činnosti svého otce Floriána Švrčiny, syn Milan. Ve Valašském Meziříčí zakládá svou první cimbálovou muziku. Na učitelské místo národní školy ve Valašských Kloboukách nastupuje roku 1947 a zakládá zde dětský folklorní soubor. Švrčinova cimbálová muzika, která se z části skládala z muzikantů cimbálové muziky Floriána Švrčiny, spolupracovala s Valašským krúžkem dospělých, který zde vnikl ve stejné době. V této muzice působil také klarinetista Horymír Sušil. Kapela dosáhla mnoha úspěchů. Při vsetínské výstavě „Valašsko v práci“ v létě 1949 získala první místo v soutěži cimbálových muzik. Nejvíce se o to zasloužil právě Milan Švrčina, který dokázal strhnout a zapálit. Někdy přišel s písněmi, které nikdo neznal a až po mnoha letech se zjistilo, že autorem je on sám. Jeho činnost skončila roku 1949 odchodem na vojenskou službu, kde působil v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého. Krúžek pokračoval i bez jeho přítomnosti, tentokrát pod názvem Pal-Magneton, podle závodu, který se stal jeho patronem. V dalších letech účinkoval pod názvem Důbrava. Krúžek se dále rozvíjel, přicházeli noví mladí, kteří převzali činnost po předešlých muzikantech. Uměleckým vedoucím se stal Horymír Sušil, který vedle svého nástroje klarinetu, zvládl i hru na cimbál. Sušil se projevil

⁴ Doložené v Informatoriu J. A. Komenského

⁵ Rozveselky-písně, které se zpívaly při česání nevěsty

⁶ Čepení-píseň, která symbolizuje ztrátu dívčí svobody

⁷ Prodávání nevěsty-nevěsta je v písni přirovnávána k jalovici

nejen jako výborný muzikant, ale projevil také svou schopnost upravovat folklorní materiál podle možností muzikantů. Vznikaly kvalitní a zajímavá pásma. Dúbrava se zařadila mezi přední valašské soubory. Každoročně vystupovala na stážnických slavnostech.⁸ Úspěšně účinkovala i na dalších místech republiky a začala spolupracovat s ostravským rozhlasem.

Velkým úspěchem byla Píšťalková muzika, kterou v roce 194 založil Horymír Sušil. Jednalo se o 8-10 hráčů, kteří na dvě sopránové flétny hráli sólo a ostatní tvořili doprovod. Tato muzika dosáhla také značného úspěchu a v Praze roku 1955 získala souboru Dúbrava stříbrnou medaili v celostátní soutěži lidové umělecké tvořivosti. Po odchodu Horymíra Sušila na vojnu, byla práce souboru utlumena. Avšak po jeho návratu koncem 50. let dosáhla opět vrcholu. Post primáše byl změněn, rostla technická úroveň souboru. Hráči dokázali zahrát i náročnější Sušilovy úpravy. Soustavná práce přinesla úspěchy ve stážnické soutěži v kategorii malých muzik roku 1959 muzika zvítězila a rok na to obsadila druhé místo v celostátní rozhlasové soutěži. Činnost skončila po odchodu některých členů na vojnu a odchodem Horymíra Sušila ze souboru začátkem 60. let. V polovině 60. let se vrátil Milan Švrčina a ve stejné době, kdy nastoupil jako učitel na devítiletou školu ve Val. Kloboukách, stal se ředitelem LŠU Antonín Bařinka ml. Jejich spolupráce vedla k obnovení cimbálové muziky při LŠU, která se skládala z učitelů. Kapela hrála pouze pro potěšení.

V roce 1952 založili žáci zdejší Střední školy chlapecké hudeckou muziku⁹. Kvalita muziky nebyla sice nijak vysoká, ale jejich počín byl zajímavý.

Další staronovou muzikou se stala Dúbravěnka, která vznikla v roce 1966 na LŠU. Členy se stali jak muzikanti z minulých let, tak i nováčci. Nejenom svým názvem se hlásil ke svým předchůdcům z Dúbravy. Muzika dosáhla značných úspěchů na prestižních festivalech, spolupracovala i s jinými soubory. Zúčastnila se dokonce i mezinárodního mládežnického festivalu v Íránu. Její poslední úspěch byl v roce 1973 v Příbrami, kde zvítězila v ústředním kole soutěže LŠU. Po tomto roce se muzika rozešla, ale většina členů zůstala u muzikantské činnosti a působila v jiných souborech.

Folklorní činnost Milana Švrčiny pokračovala, když v roce 1971 založil v šesté třídě osmiletky, kde byl třídním, folklorní soubor Skřivánek, s kterým současně vznikla i muzika „bulharská“, kde hrála kromě smyčců i kytara a harmonika. Později se však i z této muziky vyvinula „klasická“ cimbálová muzika. Činnost Skřivánka skončila v září 1981 úmrtím Milana Švrčiny.

⁸ Strážnické slavnosti-mezinárodní festival cimbálových muzik pořádaných každoročně ve Strážnici.

⁹ Hudecká muzika-složení stejné jako cimbálová muzika, ovšem bez cimbálu

V roce 1981 založili bývalí členové Skřivánka a Důbravy soubor Klobučan s hudeckou muzikou. Oficiálně vzniká cimbálová muzika Klobučan na podzim 1983. Uměleckým vedoucím se stal Ladislav Tarabus. Posty muzikantů se mění a soubor ukončil svou činnost v roce 2000. V roce 2002 obnovila svou činnost, doprovází své tanečnice a je „povýšena“ na CM Klobučan s uměleckým vedoucím Ladislavem Tarabusem. Muzika zaujímá místo svého předchůdce.

Aktivitu vyvíjí i folklorní soubor Důbrava, který se také přihlásil ke svému předchůdci z padesátých let. Od roku 1995 začíná působit také cimbálová muzika. Při souboru vznikla v roce 2000 dětská kapela vedená Hankou Indruchovou. [1]

5. OSOBNOSTI

5. 1 *Bedřich Pursch*

Bedřich Pursch se narodil 29. 6. 1871 v Kopřivnici na severním cípu Valašska. Jeho otec Eustach Pursch byl německý lesník na arcibiskupském statku. Bedřich měl ještě sourozence, sestru Adolfinu, bratra Gustava a Josefa.

Po vychození obecné školy nastoupil na německou pobočku gymnázia ve Valašském Meziříčí (1882), která ale byla kvůli nedostatku německých žáků dalšího roku zrušena. Většina odešla na německé gymnázium do Hranic, ale Bedřich se podrobil diferencní zkoušce z českého jazyka a nastoupil na české kmenové gymnázium ve Valašském Meziříčí.

Projevil svou lásku k hudbě a založil zde smyčcový orchestr. Transponoval noty známých skladatelů a později přidal i své vlastní hudební kompozice. Po absolvování čtvrté třídy přestoupil na učitelský ústav do Příboře, čímž hudební kroužek gymnázia velmi utrpěl.

V Příboře diriguje orchestr i pěvecký sbor, pořádá ústavní koncerty. Zajížděl také do Starého Jičína, Frenštátu pod Radhoštěm i do jiných míst. Také však vystupuje v místě studií v Příboře, a to hlavně po maturitní zkoušce.

Po složení maturitní zkoušky se v roce 1891 dostává jako kandidát učitelství do Valašských Klobouk, aby zde působil jako kreslíř, muzikant a botanik. Zdejší obecná škola byla sice česko-německá, ale měšťanská byla čistě německá.

B. Pursch zde hned začínal hudebně působit. Zřídil orchestr, který byl složený hlavně z učitelů a pořádal hudební produkce v místnosti německého spolku Casino. Výtěžek byl

věnován chudým žákům. V roce 1892 nacvičil výpravnou vánoční hru „Pastýři betlémsí“ s doprovodem již rozšířeného orchestru zvaného „Grumla“. Bylo vidět, že mladý učitel B. Pursch je rozený muzikant a plně se projevil jako žák Pavla Křížkovského.

B. Pursch hudbu viděl i v přírodě a k lásce k ní vedl i děti. Chodil s nimi na vycházky a děti se předháněly, aby milovanému učiteli přinesly květiny k pojmenování.

Bedřich Pursch rád kreslil, i v kresbě nacházel hudbu. Viděl ji hlavně v barvách. Přátelil se se slavným českým malířem Mikulášem Alšem ze Vsetína, který mu dokonce namaloval obrázek „Valach v haleně“.

Jeho hodina zpěvu měla nejvyšší úroveň. Naučil své žákyně zpívat dokonce celé kusy oper od Smetany nebo úryvky z Dvořákových oper a každá jeho třída znala sbory: „Přiletěly vlaštovičky“, „Má hvězda“, „Západ slunce“, dále znaly sbor z opery „Braniboři v Čechách“, „Zbrojnoši“ z „Dalibora“, z „Rusalky“, „Mám zlaté vlásky, mám“, „Zajatou“ z „Moravských dvojzpěvů“. K nejkrásnějším lidovým písním patří dle něj i píseň „Šohaji, šohaji“.

Později Bedřich Pursch zakložil ve Valašských Kloboukách pěvecký spolek Tovačovský. S ním vystupoval na veřejnosti a ve spolupráci s Hypolitem Heřmánkem posílal hudební studie a menší skladby do hudebního časopisu „Česká hudba“ do Kutné Hory.

Bedřich Pursch také zhudebňoval J. V. Sládkovy verše, které jej uchvátily. Jsou určeny pro mužský i smíšený sbor. Například „Modrá Očka“ pro klavír, „Matičce“ a pro houslisty „V dáli“.

Bedřich Pursch sbíral národní písně, tance, překládá hudební díla a pokoušel se také o divadelní hry.

Krátce před první světovou válkou Pursch onemocněl a poté byl raněn mrtvicí. Nemohl psát, takže melodie vyklepával alespoň prstem. Jakmile však trochu pookřál, začal znovu komponovat a v roce 1917 vydává na vlastní náklady salonní skladbu pro dvě ruce „V blahé chvíli“ a v roce 1919 „Tři písně ku slavnosti“ – Vlaje prapor, Máj a Má vlast je maličká.

Ve všech dílech vyjadřuje radost z poválečného jara českého národa i celého světa a svou radost nad vlastním zdravím: *„Šepotají hory, šepotají pláně, jaro že se blíží v povltavské stráně, v celý český kraj, v celý český kraj. (164/22)*

Po máji Pursch onemocněl žloutenkou, byl dopraven do nemocnice do Brna, kde ho 26. 2. 1921 na chodbě schvátila mrtvice. [9]

5. 2 Cyril Bureš

Cyril Bureš, syn Františka Bureše, působil jako učitel hudební školy ve Val. Kloboukách, varhaník a ředitel kůru, dirigent smyčcového, dechového orchestru a pěveckého sboru ZK LIPTA (dnes VALAŠKA).

Narodil se 6. 3. 1898 ve Val. Kloboukách. Jeho otec František Bureš byl členem chrámového sboru.

První hudební vzdělání získal od svého učitele hudby Hypolita Heřmánka. Hrál na housle, klavír, varhany, učil se hudební teorii a harmonii. V roce 1922 nastoupil na varhanickou školu v Moravské Ostravě, kterou absolvoval v roce 1925 závěrečnými zkouškami, poté si hudební vzdělání doplnil dvěma semestry Hudebního pedagogického kurzu Filharmonické besedy brněnské.

V roce 1926 nastoupil po Hypolitu Heřmánkovi na místo ředitele kůru a varhaníka v kostele ve Valašských Kloboukách, v letech 1950–1954 učil na místním gymnáziu hudební výchovu. Od 1. října 1954 se stal učitelem na zdejší hudební škole.

Jako varhaník rozšířil chrámový pěvecký sbor a smyčcový orchestr. S chrámovým sborem nacvičil mše, např. J. J. Ryby (ta se na vánoční půlnoční mši hraje dodnes), Jaroslava Křičky, Františka Bureše aj.

V roce 1943 připravil varhanní koncert ve Valašských Kloboukách, na kterém jako sólista vystoupil B. Biederman, profesor mistrovské školy státní konzervatoře v Praze.

Po úmrtí učitele Hypolita Heřmánka vyučoval Cyril Bureš hře na housle, klavír, varhany, hudební teorii. Se svými žáky pořádal veřejné produkce. Na zdejším gymnáziu Cyril Bureš sestavil 80člený pěvecký sbor. Ten úspěšně vystupoval a byl doprovázen orchestrem ZK LIPTA (dnes Valaška).

Smyčcový orchestr ZK LIPTA byl asi 20–30členný smíšený sbor. Pořádal samostatné koncerty, jako jeden ze sólistů zde vystupuje i žák C. Bureše. Dále organizoval i výchovné koncerty.

Pod vedením svého dirigenta Cyrila Bureše připravoval 35člený krojovaný dechový orchestr ZK LIPTA (VALAŠKA) samostatné koncerty ve Val. Kloboukách, často také zajíždí do čs. lázní Trenčanských Teplic, Piešťan, Luhačovic, kde pořádá pravidelné koncerty.

Orchestr hrál řadu skladeb našich i cizích skladatelů. Sám C. Bureš pro dechovou hudbu napsal dva pochody: „Valašským krajem“ a „Valaši Slovensku“.

Cyrl Bureš pozvedl úroveň hudby ve Val. Kloboukách. Propagoval hudbu a vychoval další muzikanty. Sám jako muzikant, dirigent a hudební pedagog stál ve středu hudebního života Valašských Klobouk. [10]

5. 3 František Bureš

František Bureš, bývalý profesor hudby na pedagogickém oddělení hudební školy v Olomouci, byl učitelem, skladatelem, klavíristou a varhaníkem.

Narodil se ve Val. Kloboukách 31. 1. 1900. Základní hudební vědomosti získal od svého učitele hudby Hypolita Heřmánka, učil se na housle a na klavír a mnohokrát vystoupil na žákovských produkcích ve Valašských Kloboukách. Na prvním houslovém koncertě dostal od obecnstva „tři zlaté dukáty“ a od svého učitele housle. V klobouckém kostele hrál za svého učitele Hypolita Heřmánka na varhany, i když ještě nemohl ani „došlápnout na pedály.“ Již v dětství se pokusil zkomponovat menší skladby.

Od školního roku 1916/17 do školního roku 1921/22 studoval v Praze na konzervatoři a dosáhl aprobace tří absolutorií, a to oddělení varhanického, komposičního a dirigentského (1919, 1920) a hudebně pedagogického (1922). V roce 1922 vykonal při absolutoriu hudeb. pedagogického oddělení současně dvě státní zkoušky s vyznamenáním, a to ze sborového zpěvu a hry na varhany. Třetí státní zkoušku z hry na klavír vykonal již v r. 1923, čtvrtou ze hry na housle v r. 1932.

Ve školním roce 1920/21 vyučoval hře na varhany a přiřazeným předmětům na Cimrově československé akademii hudby a zpěvu v Praze I. Byla to po konzervatoři druhá největší hudební škola v Praze. Od r. 1920–1922 byl varhaníkem a ředitelem kůru při chrámu sv. Kajetána u Redemptoristů v Praze III a ve stejné době studoval na hudební škole „SMETANA“ v Lounech. Do školního roku 1925/26 tu František Bureš působil jako ředitel, pak na vlastní žádost odešel. Projevoval se v činnostech v oboru pedagogickém, koncertně-klavírním a skladatelském. Za svého působení zde složil dvě skladby: „Presto marcato, koncertní duo pro housle a klavír, op. 5“ a „Probuzení jara“ (sólová píseň na slova Jaroslava Vrchlického s průvodem klavíru, op. 4).

V roce 1926 a 1927 působil opět jako varhaník a ředitel kůru v opatském kostele u Premonstrátů v Želivě u Humpolce. Složil zde sóla, smíšený sbor a varhany pro „Želivskou mši“, op. 7. Byla provedena vícekrát v Želivě, ve Val. Kloboukách a Uherském Brodě.

Počátkem školního roku 1927/28 začíná působit jako středoškolský učitel hudby a zpěvu na učitelských ústavech, reálných gymnáziích i pedagogických akademiích.

Dvanáct let vyučoval na Slovensku. Ve Spišské Kapitule na římskokatolickém varhanním Učitelském ústavě s právem veřejnosti, v Banské Bystrici na čsl. státním koedukačním učitelském ústavu, v Modré na I. stát. čsl. učitelském ústavě a v Bratislavě na čsl. státním koedukačním učitelském ústavě a na reálném gymnáziu a čsl. státní dvouleté pedagogické akademii. Z varhanicko-ucitelského ústavu ze Spišské Kapituly vycházeli abiturienti s učitelskou maturitou a museli se podrobit také varhanické zkoušce. Prof. František Bureš tu vyučoval, vychovával a zapracovával žáky do varhanické praxe. Také zde vyučoval církevnímu chorálu v bohosloveckém semináři, s mužským sborem bohoslovců účinkoval při biskupských mších v biskupském kostele, při nichž hrával na varhany a dirigoval. Mužský sbor žáků učitelského ústavu dosáhl nadprůměrné úrovně.

Dostal nabídku na místo dirigenta Východoslovenského sdružení slovenských učitelů, ale odmítl ji, protože studoval materiál ke 4. státní zkoušce z houslí.

Ve dnech 6. a 7. listopadu 1929 konal římskokatolický učitelský ústav ve Spišské Kapitule oslavy svého 110. výročí trvání a prof. František Bureš při nich dirigoval sborové zpěvy svých žáků. Na večerní slavnostní akademii pak v sále městského hostince ve Spišském Podhradí dirigoval sbory a vystoupil jako sólový klavírista přednesem Allegra appassionata od C. Saint-Saënsa.

V Banské Bystrici byl jmenován zkušebním examínátorem pro odborné učitelské zkoušky pro měšťanské školy. Pilně se tu věnoval skladatelské tvorbě a upravil slovenské písně pro mužský i smíšený sbor.

V Modré se převážně věnoval varhanám. Složil 3 varhanní díla: „I. koncertní fantasii d moll, op. 8“, „II. koncertní fantasii c moll, op. 9“ a „Meditační fantasii na chorál „Svatý Václave“, op. 10“. Kromě této skladatelské činnosti se zde věnoval také činnosti dirigentské.

Ve školním roce 1938/39 byl prof. Bureš přeložen na čsl. státní koedukační učitelský ústav do Bratislavy. Také zde vyučoval na I. a III. reálném gymnáziu a hře na housle v čsl. státní dvouleté pedagogické akademii. Byl jmenován definitivním státním profesorem.

Jeho dvanáctiletá činnost v Bratislavě a na Slovensku vůbec byla přerušena nacistickou okupací a vznikem fašistického slovenského režimu; nebyl slovenské státní příslušnosti, proto mu byl vydán propouštěcí dekret ze školské služby na Slovensku.

Od školního roku 1939/40 do školního roku 1942/43 byl pověřen vyučováním intonace na státní, později soukromé, pedagogické akademii v Brně. Na uvedené pedagogické akademii vyučoval až do uzavření českých vysokých škol. Věnoval se zde skladatelské

i dirigentské činnosti. V Brně byl jmenován zkušebním examínátorem hudby a zpěvu pro odborné učitelské zkoušky hlavních škol a pro profesorské ustanovovací zkoušky. Také byl činným členem Klubu moravských skladatelů.

Ve školním roce 1943/44 byl přeložen na koedukační učitelství do Hořovic, kde působil až do konce 2. světové války.

Po válce, od škol. roku 1945/46, byl přeložen na Masarykův učitelství do Valašského Meziříčí s doplňkem hodin hudební výchovy na Palackého reálném gymnáziu. Pokračoval zde ve své skladatelské činnosti. Jako hudební kritik psal do místních týdeníků „Pravda“ a „Demokratický hlas“. Vydatně pomáhal skladateli J. N. Poláškově, prof. reálného gymnázia Arnošta Kubeša, ve sběratelské práci.

Psal také hudebně výchovné články, např. O potřebě hudební výchovy aj.

Ve své písni „Vzpomínka na Valašsko“ autor vzpomíná na rodné město a na dobu kruté nacistické okupace, kdy stateční partyzáni z valašských hor podlehlí přesile Němců, když obec Ploština u Drnovic byla vyrabována a po způsobu českých Lidic a Ležáků úplně zničena. Stateční Valaši, kteří tam žili a bojovali, byli upáleni.

Ve dnech 3. a 4. srpna 1946 proběhly v Olomouci sportovní slavnosti čsl. železničářů. Konaly se ve Slovanském domě a na stadiónu a při hudebním, sportovním a kabaretním pořadu zde účinkovala také skupina dorostu z Val. Meziříčí. Získala značný úspěch a velký podíl na něm měl i prof. František Bureš, který s nimi skladby nacvičil, doprovázel na klavíru a při prostných cvičeních hrál hudbu, jež sám složil.

Od roku 1949 byl spolupracovníkem Svazu čs. skladatelů, pobočka Olomouc. Ve dnech 8. a 9. ledna 1955 se konala Přehlídka tvorby, na které byla provedena i díla prof. Františka Bureše. Dvě instruktivní skladby pro mládež: „Vesele do nového dne“, „Radostně do práce“, a „Polka A dur pro klavír“.

Ve školním roce 1948/49 byl přeložen z Val. Meziříčí na své poslední působiště, a to na Polívkovo reálné gymnázium v Olomouci. Hudební výchovu také vyučoval na Vyšší sociální zdravotní škole. Po zrušení učitelství byl přeložen na Hudební školu v Olomouci, na hudebně pedagogické oddělení. V Olomouci byly jeho skladby často provozovány olomouckými interprety.

Prof. Bureš však nezapomínal ani na rodné Valašské Klobouky. Spolu s houslistou Karlem Hábou uspořádal „Samostatný koncert“ ve prospěch chudinského fondu ve Valašských Kloboukách.

V roce 1941 účinkoval při koncertě „Skladby Antonína Dvořáka“ ve Val. Kloboukách.

Při operetě „Slovácká princezka“, která se hrála ve dnech 29.–30. června a 1. července 1946 ve Val. Kloboukách, účinkoval jako klavírista.

Při přednášce prof. Dr. Josefa Many „Valašskokloboucko v literatuře a umělé hudbě“ provedl na klavír vlastní skladby.

O vánočních a někdy i velikonočních svátcích přicházel zahrát na varhany do valašskoklobouckého kostela a pro valašskokloboucký kůr složil „Dvě vánoční pange Lingea“ pro smíšený sbor, varhany a orchestr, na latinský i český text, která bývají často provozována. Dále pro tento kůr složil velikonoční „Graduale“, „Ofertorium“ a „Vidi aquam.“

Prof. František Bureš zemřel náhle dne 19. září 1959 v Olomouci. [10]

5. 4 Milan Švrčina

Narodil se 27. srpna 1927 v Brně. Jeho otec Florián Švrčina byl řídícím učitelem ve Valašských Příkazích, hrál na housle a absolvoval brněnskou konzervatoř. Založil „Cimbálovou muziku Floriána Švrčiny“, do které zapojil manželku, dceru Jasnu i syna Milana. Vystupovala na Valašsku, Slovácku, Slovensku, nejen se svým repertoárem, ale i s koncerty vážné hudby. Po jeho smrti roku 1945 pokračuje v činnosti jeho syn Milan Švrčina.

Na housle ho naučil hrát otec a ve věku 14 let už ovládal i cimbál, na který mu hudební vzdělání poskytli učitelů Alois Fabian a Otakar Juřík. Vzdělání, které Milanovi dali, bylo vynikající. Až muzikantsky vyzrál, působil v řadě cimbálových souborů.

V letech 1945-47 studoval na učitelském ústavu ve Valašském Meziříčí a poté nastoupil na osmiletou střední školu ve Valašských Kloboukách jako učitel. Po vojně roku 1951 se stal učitelem ve Štítné nad Vláří, kde působil do roku 1953.

V roce 1953 byl přeložen do Slavičína, kde poznal svou ženu Svatavu, která byla rovněž učitelka. Vychovali spolu čtyři děti, syny Milana a Květoslava, dcery Svatavu a Lenku, které byly už od dětství zapojovány do národopisných souborů, které otec založil. V roce 1965 se přestěhovali do Valašských Klobouk, kde oba učili na základní škole. 18. listopadu 1974 byl Milan nucen odejít na školu do Francovy Lhoty, což bylo jeho

poslední učitelské místo. I zde pokračoval v národopisné činnosti, organizování souborů, vedení muziky. Dne 4. září 1981 umírá. [10]

5. 5 Maňasovi

Maňasovi jsou valašský muzikantský rod, pocházející ze Sehradice. Zakladatelem byl **František Maňas (1850-1930)**, klarinetista, kapelník a skladatel. Jeho pokračovateli se stali synové Josef, Vincenc, František starší, který převzal kapelnictví po svém otci a rovněž skládal. Dále pak především vnuci Václav starší, František mladší a pravnuke Václav mladší.

Každoročně jsou v Sehradících konány Maňasovy Sehradice.¹⁰[6]

František Maňas se narodil roku 1850 v Sehradících, což je obec blízko lázní Luhačovice. Traduje se, že to byl výborný klarinetista. Roku 1874 si založil vlastní dechovou hudbu Sehrad'anku, která pod jeho vedením hrála až do roku 1928. První skladby pro tuto kapelu si skládal sám.

Jeho nástupcem se stal nejstarší syn František, který byl rovněž výborným muzikantem. Ten ovšem nekomponoval. Muzika se tehdy rozrostla o další členy Maňasovy, a jednu dobu dokonce jen basista nebyl Maňas. Pod vedením Františka Maňase druhého, hrála kapela do roku 1945 (za dva roky zemřel).

Jeho pokračovatelem se stal syn **Václav st. (1914-1997)**, který zastupoval Jana Majzlíka. Na místo vedoucího nastoupil v roce 1965, ale pouze na dva roky. Kvůli pracovní vytíženosti a skladatelské činnosti poskytl místo Aloisu Divokovi a sám se stal jeho zástupcem. Zemřel ve věku 83 let.

V rodinné tradici pokračoval **František Maňas třetí (1921-2004)**, který už v osmi letech hrál na housle, pak na křídlovku a harmonium. Ve dvanácti letech hrál na varhany v místním kostele. Ovšem nejraději měl starý klavír, na kterém mohl harmonizovat.

V sedmnácti letech se pokusil o vlastní skladbu, tango „Když hvězdy září“, ale když ji slyšel v podání otcovy kapely, usoudil, že ke komponování potřebuje ještě dalšího vzdělání. Toho se mu dostalo u ředitele hudební školy v Kroměříži, Oldřicha Palkovského a u mistra nad mistry Jindřicha Pravečka.

¹⁰ Maňasovy Sehradice-festival dechových hudeb každoročně pořádaný jako hold celému rodu Maňasů ze Sehradice

V roce 1943 zkomponoval valčík „Sněženky“, který vyšel tiskem jak pro dechovku tak pro smyčcové nástroje. V té době hrával také v restauraci Slavie v Luhačovicích. V roce 1945 se ženil a stěhuje se do pohraničí do Hevlína, protože v rodné chalupě zůstal bratr Václav. V Hevlíně působil jako varhaník v kostele a založil tam také kapelu. Roku 1947 zde napsal nádhernou „Slováckou polku“ a valčík „Pohádka z Podyjí“. Po jejich kladném ohlasu psal ještě další skladby.

Měli ho zde rádi, ale František toužil po práci v brněnském rozhlase. Tam se také v roce 1961 odstěhoval i se svou rodinou. Dva roky pracoval v brněnské Chiraně. Poté se za pomoci přítele Ladislava Kozderky dostal jako archivář a pomocný technik k orchestru Studio Brno. Setrval zde celých dvacet let a díky tomuto místu se dostal také do Tokia, kde hrál v České restauraci.

František Mañas hudbu neprovozoval jako hlavní zaměstnání, měl ji jen pro radost. Nikdy ve svých písních nezapomněl na prostředí, ze kterého pocházel. [23]

Václav Mañas (1914-1997)

Václav byl hudebník, skladatel, vystudoval ovocnářsko-hospodářskou školu ve Vizovicích, vedl rodovou zemědělskou usedlost a později pracoval v JZD. Krátce byl kapelníkem v otcově kapele. Ve veškeré hudební činnosti byl samouk. Hrál v symfonickém orchestru lázní v Luhačovicích a ovládal všechny nástroje orchestru. Působil také jako varhaník. Napsal řadu písní pro dechové hudby, pohřební pochody i populární skladby. K jeho nejznámějším písním patří „Valašská dědinka“, „Rozmarýnka“ a „Utíká, utíká“.

Václav Mañas ml. (1942)

Je skladatelem, upravovatelem, pedagogem a hudebníkem. Studoval na konzervatořích v Kroměříži a v Brně hru na klavír. Po vojenské službě nastoupil jako učitel hudby do Valašských Klobouk a poté působil jako hráč na saxofon v Československé televizi v orchestru Václava Zahradníka v Napajedlích a ve Zlíně. Písně píše především pro dechovou hudbu, konkrétně pro dechovou hudbu Valaška, v které je uměleckým vedoucím. Dále je autorem hudebního angažmá pro jazzové orchestry a dětských písní. [6]

František Mañas ml. (1946)

Základy hudby mu poskytl jeho otec, hudební skladatel Václav Mañas. Poté vystudoval na konzervatoři v Kroměříži obor klarinet a kontrabas. Šestnáct let působil na ZUŠ Valašské Klobouky jako ředitel a doteď tam vyučuje hru na dechové a klávesové nástroje. Jeho celoživotní dílo spočívá ve výchově mladých muzikantů. Věnuje se dětské dechovce, řídí chrámový sbor v kostele Povýšení svatého Kříže ve Val. Kloboukách, spolupracuje s dechovou hudbou Lidečanka a má svůj podíl na založení Velkého valašského dechového orchestru. Jeho bývalí hráči dnes působí v profesionálních orchestrech nebo vystudovali konzervatoř a stali se také pedagogy. V roce 2009 byl oceněn jako nejlepší pedagog roku Zlínského kraje. [19]

6. SOUBORY

6. 1 CM Důbrava z Valašských Klobouk

Valašské sdružení Důbrava zachovává a rozvíjí lidové tradice na Valašskoklobucku od roku 1995. Do toho roku soubor pracoval pod názvem Klobučánek. Důbrava navázala na zpracování písní, tanců a zvyků původního krúžku Důbrava, založeného tetičkou Sušilovou a jejím synem Horymírem ve Valašských Kloboukách. Valašské sdružení Důbrava se hlásí k odkazu sběratelky a učitelky valašských lidových písní a tanců paní Zdenky Jelínkové z Brna.

Vedoucím tanečního souboru je Jaroslav Stavinoha, vedoucí cimbálové muziky je Mgr. Miroslav Hrňa. Primáškou muziky je Lenka Kučerová, druhé housle (terc) hrají Markéta Oborská a Aneta Nováková. Violový kontr¹¹ zastává Ondřej Novák, na kontrabas hraje Miroslav Hrňa a hru na cimbál ovládá Zdeněk Polách. Mezi svůj repertoár řadí také písně ze Slovenska a Rumunska a nejoblíbenějšími písněmi muziky jsou točené a staré uherské.

Důbrava jako celek nepůsobí jen v rámci regionu, ale také v zahraničí, například ve Švýcarsku (2003), v Maďarsku (2005), Irsku a Řecku (2006) a Švédsku (2008). Letos se soubor chystá prezentovat valašské tradiční umění v Belgii. [podle Anety Novákové]

Samostatný název Důbrava označoval zelenou louku uprostřed lesa.

¹¹ Violový kontr-violový doprovod

Sdružení Důbrava každoročně spolupracuje s místními řezbáři a malíři, s kterými mimo vernisáží a valašských večerů pořádá kulturní akci Valašské kumštování.

V rámci folklorního sdružení Důbrava vznikla také muzika Malá Důbrava, která každoročně hrává na Valašském kumštování a jarmeku, na festivalu ve Frenštátě pod Radhoštěm a dalších akcích. Uměleckou vedoucí je Hanka Indruchová.

6. 2 CM Lidčan z Horní Lidče

Tato mladá cimbálová muzika vznikla v roce 2008. Mezi první vystoupení patří například účinkování na festivalu v Archeoskanzenu v Modré. Vznikla za účelem doprovodu Národopisného souboru Valášek z Horní Lidče, ale má také svůj repertoár, kterým se prezentuje na různých akcích či slavnostech v Horní Lidči a okolí. Vedoucím je Mgr. Miroslav Hrňa, který je zároveň cimbalistou muziky. Uměleckým vedoucím a primáškou je Aneta Nováková, druhé housle (terc) hraje Kateřina Mikulajová a třetí housle (obligát) hraje Hana Povalačová. Na klarinet doprovází Kateřina Pechálová. Toto pevné jádro muziky bývá doplněno hosty na postech kontráše a kontrabasisty, například Ondřejem Novákem či Jarkem Lamošem. Muzika zpracovává písně z Valašskoklobucka, ale také ze Vsetínska či Slovácka, kde vynikají především osobité ženské zpěvy ve dvojhlasých či trojhlasých úpravách. Cimbálová muzika Lidčan s Národopisným souborem Valáškem se tak podílí na obnovení lidových zábav, zvyků a tradic v Horní Lidči. [podle Anety Novákové]

6. 3 CM Lidčánek

Cimbálová muzika Lidčánek vznikla na začátku školního roku 2009/2010 při Základní škole v Horní Lidči. Vedoucím je Mgr. Miroslav Hrňa, uměleckým vedoucím Aneta Nováková. Muzika funguje v tomto složení: Barbora Cahlová, Martin Bělota a Tomáš Matušinec hrají na housle, Sára Matušová na violoncello, Jan Buček na kontrabas a Sebastian Matůš na klarinet. Houslové kontry zastává Aneta Nováková a hru na cimbál Miroslav Hrňa. Mladí houslisté se na postech primu a terce střídají, aby si vyzkoušeli hru v dvojhlasu, a aby se tak zdokonalovali ve svých hráčských schopnostech. Jedná se především o děti I. stupně ZŠ, kteří se na housle učí jen krátkou dobu. Sára Matušová pravidelně hraje terc. I přes svůj

nízký věk a nevelké zkušenosti se cimbálová muzička již několikrát předvedla při školních vystoupeních. Reprezentovala se také na 6. Cimbál bále v Horní Lidči 2010. Děti mají ze své hry radost a nesou v sobě obrovský potenciál pro další hráčský rozvoj. Jejich obrovské nadšení přilákalo již mnoho dětí, které se díky tomu přihlásily například do Národopisného souboru Valášek, v němž všichni tito malí muzikanti vystupují také. Láska k folklóru se tak v dětských srdcích v Horním Lidči zase probouzí. [podle Anety Novákové]

6. 4 CM Vincúch

Vznikla v roce 2005 v okolí Valašských Klobouk tehdy pod názvem Píšťalenka. Muzika začala pravidelně zkoušet a po několika týdnech i koncertovat. Na poměrně malý věkový průměr (v té době) se muzice podařilo vystoupit v Praze v Betlémské kapli. Díky pozdějším neshodám v muzice odešlo pár členů. Zdálo se, že cimbálová muzika nebude dále pokračovat. Podařilo se ale najít řešení jak zachovat Cimbálovou muziku Píšťalenka, ale již pod názvem Vincúch.

Název pochází od organizace Sdružení Valaškoklobouckých výtvarníků Vincích, které jsou všichni členy. Slovo Vincúch je odvozeno od jména kopce na Valašsku. Stálo mnoho úsilí zaškolit nové členy do hry. Ovšem vystoupení ve městech jako Plzeň, Litovel, Ústí nad Orlicí, Zlín nebo Praha, dokazují, že muzika je celorepublikově úspěšná. Muzika vyniká svými zpěvy, virtuozitou hráčů, úpravami písní, ale hlavně nadšením a radostí ze hry.

V nynější době se muzika zaměřuje na kulturní region Slovácka, Valašska, Myjavy, Východního Slovenska, apod. Muzikanti nepohrdnou ani klasickými skladbami jako je Montiho Čardáš nebo Uherský tanec č. 5 od Johannesa Brahmsa. Muzikanti David Dorňák, Marie Ludíková, Jindřich Kovalčík a Vladislav Čech zkoušejí v místnosti na Obecním Úřadě Vlachovice. David, jakožto umělecký vedoucí připravuje notový materiál a rozhoduje o repertoáru a Vladislav se stará o management. Cimbálová muzika Vincúch vystupuje spíše na soukromých akcích, ale tradičně se také účastní několika folklórních festivalů během celého roku. Rádi také zpříjemní atmosféru na plesích, svatbách, oslavách, posezeních u cimbálu, firemních akcích, atd.[podle Ladislava Čecha]

6. 5 Národopisný soubor Klobučan

Jak již bylo uvedeno v kapitole folklor na Valašskokloboucku, byla cimbálová muzika Klobučan založena v roce 1981 z bývalých členů souborů Skřivánek a Důbrava. V roce 1998 vydala muzika CD s názvem „Bude ti milunká...“. Uměleckým vedoucím se stal Ladislav Tarabus.

V roce 1996 vznikla při souboru také mladá cimbálová muzika Klobučánek a od roku 2002 doprovází tanečnický na všech vystoupeních pod názvem CM Klobučan. Tato mladá cimbálová muzika se zaměřuje především na zpracování písní Valašskokloboucka. Do svého repertoáru však zařazuje také písně z jiných částí Valašska, Slovácka a blízkého Slovenska.

Od roku 1996 působí národopisný soubor Klobučan jako občanské sdružení, které do své činnosti zahrnuje udržení a obnovu lidových tradic, vzdělávání dětí v oblasti hudební a taneční a vydavatelskou činnost (v nejbližší době se chystají vydat zpěvník). Dále pořádají a účastní se aktivit jako jsou soutěže souborů a zpěváků a organizují výjezdy a zájezdy.

Národopisný soubor Klobučan tvoří tři muziky (dětská, mládežnická a dospělá) a pět tanečních skupin.

V rámci místních slavností se účastní festivalů v Rožnově pod Radhoštěm, ve Frenštátě pod Radhoštěm, Luhačovicích, Břeclavi. Větších festivalů se účastní v Lázních Bělouhradu v Telči, Strážnici, Vsetíně a Liptále. V zahraničí účinkoval na Slovensku, Slovinsku, v Itálii, Řecku, Polsku, Rumunsku a ve Francii. Většinou jsou to výměnné zájezdy.

Na Slovensku spolupracují se soubory v Ilavě a Dubnici nad Váhom na společných vystoupeních, tzv. projektech. Jde tu o snahu zvýšit kvalitu souboru. Takto vznikly už dva projekty: „Cez Karpaty na ohlady“ a „Perinbaba“ - muzikálové vystoupení. Další projekt vznikl s Trenčínským souborem Kornička, „Zpívání Vlársků dolinů“. Jedná se tu o aktivity a soutěže zpěváků. Chystají se spolu vydat i CD se zpěvníkem.

Pořádají akce jako Valašský bál (letos bude již 26. ročník), v loňském roce uspořádali Vševalašský bál, fašankové občůzky, soutěže zpěváků (Valašskokloboucké i regionální-valašské), setkání dětských a dospělých souborů (v září proběhne 5. ročník), posezení u cimbálu, Velikonoce, Vánoce (většinou ob dva roky), účastní se také tradičního mikulášského jarmeku.

Již čtvrtým rokem spolupracují s DDM, kde zkouší hlavně muzika a mladší děti. Starší kroužek a dospělí zkoušejí v místním kulturním domě. V roce 2009 vydali druhé CD pod názvem „V tom klobuckém háji“.

Má podporu města, které dotuje jeho činnosti. V místním rádiu Valaška mají svůj pořad „Hodina s folklorem“.

Jejich kroj se nazývá závršský.¹² Předsedkyně sdružení je Hana Tarabusová a vedoucí muzik je Ing. Ladislav Tarabus. [podle Hany Tarabusové]

6. 6 DH Potečanka

Nejstarším muzikantem účinkujícím v první kapele byl Běleja Martin. Z jeho vyprávění víme, že tenkrát na housle vyučoval mladé chlapce tehdejší učitel František Dostal a dá se říct, že veškeré dění okolo muziky v Poteči založil on. S příchodem dalšího mladého muzikanta, který se sem přišel a hrál na klarinet Es, začal s tímto dorostem tvořit první kapelu.

První vystoupení se konalo roku 1905 na výletě, při kterém se hrála česká beseda. Hudbu i tanec secvičil učitel Dostal. Pořádal se na „Valentověj“ zahradě. Dále hráli na několika zábavách, na kterých zazněl například valčík „Vesničko má pod Šumavou.“

Tato kapela působila asi 3 roky, František Dostal ale 1906 narukoval na vojnu a po návratu v činnosti nepokračoval.

Další vzpomínky vychází z úst pana Aloise Juřici. Další dechovka vznikla v roce 1908 protože „to tehdy bylo v módě“. Alois Juřica se naučil hrát na trubku Es. Další muzikanti hráli na trubku II, na baryton, na křídlovku, baskřídlovku, klarinet B a klarinet Es. Bylo jich sedm a hrávali tak vesele, že o zábavu nebyla nouze. Dechovému umění je učil zednický polír z Val. Klobouk, který jim taktéž obstarával noty. Hráli například pochod „Zlatá Praha“, valčík „Záběhlický“ a další.

Účinkovali na svatbách, ve Slovenských Bohunicích i v Pruském.

Roku 1911 odjíždí jeden člen do Ameriky a další dva onemocněli. Proto si kapela půjčuje muzikanty z Lačnova a okolí. V roce 1914 všichni narukovali do války a hra ustala. Po té, co se z války nevrátil ani kapelník, přebrali jeho činnost synové. Oba dva hráli

¹² Závršský kroj- byl nošen v obcích Nedašov, Nedašova Lhota a Návojná

na klarinety, takže kapelnictví zůstalo zase v jejich rodině a další posty nahrazovali muzikanty z okolí.

Roku 1922 v Pitzburgu vznikla kapela tvořená z našich krajanů, kterou tam založil jeden z muzikantů Potečanky.

V letech 1924-1928 hrála a vydělávala kapela nejvíce, protože se stavěla dráha z Horního Lidče do Bylnice, a tak muzikanti z Poteče vyhrávali pro dělníky skoro každou neděli.

Roku 1928 kapela mění své složení, protože někteří opět odjíždí do Ameriky a pokračují v činnosti až do roku 1939. Ve třicátých letech začala hrát kapela šmidcová ve složení: trubka, housle, viola, klarinet, kontrabas, bubny. Tato kapela hrávala hodně, nejvíc při budování trati Horní Lideč - Půchov, kdy měli s hospodským domluveno hrát každou sobotu v Horním Lidči. Po dokončení dráhy dělníci odjeli a zábavy ustávaly. Jednu chvíli s touto kapelou hrál také národní buditel valašského národopisu Švrčina, který byl výborný muzikant a houslista.

Od roku 1935 bylo méně práce, lidé často za prací odešli do světa, a tak zábav ubývalo. Někdy zahrála dechovka šmidcová, která jako jedna z mála vystupovala docela často. Tato situace byla až do roku 1939, kdy Československou republiku začali okupovat Němci. V době válčení byly veškeré zábavy zakázány. Ale mezi hudebníky zákaz neplatil, zkoušeli dál a dokonce pořádali tzv. černé tancovačky, což byly zábavy v horách na kousku trávníku nebo rovné ploše. Pořádali se ovšem bez kapelníka, aby nenastaly potíže s úřady.

Po válce opět nastává svobodná zábava, jak bylo zvykem dříve. Zábav bylo hodně, hrávalo se v okolí Poteče - ve Smolině, v Lipině a Milošově. Dále pak i v Dijakoničkách u Znojma, kde potečtí občané zabraly majetek po Němcích, na Slovensku ve Streženici, Lúkách a dalších vesnicích. V těchto letech hrávala hlavně dechovka. Svou činnost však obnovila i šmidcová, která ale měla bohužel potíže s muzikanty, jenž odešli za prací. Proto hrají někdy také s dechovkou.

Roku 1945 se obsazení kapely opět ustálilo v počtu patnácti muzikantů. Po druhé světové válce se začalo hrávat znova a na zábavy muzikanti chodili pěšky. Pořád hrávala jak dechovka, tak šmidcová. V roce 1947 se dostávají do hudby nové taneční prvky, hlavně foxtrotu, a proto muzika vyžadovala nové nástroje. I tady jedna taková kapela vznikla a nazývala se Jazz. Někteří muzikanti se přeučili na jiné nástroje, přibrali saxofon, harmoniku a zkoušeli účinkovat.

Ne všichni z dechovky souhlasili s tímto novým stylem, ale nakonec se domluvili, že bude hrávat ta kapela, kterou si pořadatel zavolá. Hráli na zábavách, oslavách i svatbách.

Další léta přinášejí nové mladé lidi. I přes účinkování nového stylu Jazzu se znovu vracejí dechovkové tóny.

V letech 1958-1960 se vyskytla potřeba zpívat, a tak několik písniček nacvičili. První zpívanou písničkou byl valčík „Milé vzpomínky“, který měl velký úspěch. Nastaly léta obliby písniček, sály a šenky byly plné a lidé se bavili. Pořadatelé se předháněli, kdo si kapelu dřív objedná.

1965-1967 se hraje hodně bigbeat a je žádaný zpěv, avšak kytaristé však moc úspěchu nemají, protože tak hlasitou hudbu nevydrží lidé poslouchat celý večer. Uznávají mírný jazz a dechovku. Repertoár tvořil například písničky „Tokio“, „Drahý můj“, „Až zítra“, „Konvalinky“, „Mámo“, „Šumařina“, „Sova“ a další.

Celá sezóna 1971 byla obsazená, hráli na plesech v okolních vsích. Různí kritikové dosvědčují, že tento Jazz je nejlepším orchestrem na Valašskoklobucku. V letech 1971-72 jsou téměř všechny soboty zadány a pořadatelé se předhánějí, kdo dřív dostane potečskou kapelu na zábavu.

Od roku 1973 dechovka hraje dál, hlavně na pohřbech, dětských dnech, v průvodu na prvním máji. Na zábavách se hraje bigbeat a navštěvují je hlavně mladí. Dechovka se ubírá střední cestou a střídá se s lidovkou.

1973-75 jsou léta poznamenána rozvojem bítové hudby a potečský jazz má velkou popularitu. Ale tentokrát už má název Akustyk, pod kterým hraje moderní skladby. V letech 1976-77 hrává Akustyk hodně na zábavách, na které chodí hlavně mládež.

V dalších letech postupně potečtí muzikanti opouštějí Akustyk a vracejí se zpátky ke své dechovce.

Další zápis je až z roku 1995. Produkci pro dechovku ubývá, už se nehraje na prvního máje ani na zahájení roku v závodech. Potečanka je však omlazena a do kapely se dostávají mladí muzikanti, kteří se nenechají zahanbit. [20]

Nyní hraje kapela přibližně v počtu pěti muzikantů, kteří účinkují na svatbách, poutích a pohřbech.

6. 7 Dechový soubor MLADÁ VALAŠKA ZUŠ Valašské Klobouky

V roce 1971 založil dechový orchestr ZUŠ František Maňas, který je po celou dobu uměleckým vedoucím. Soubor je sestaven z žáků a absolventů ZUŠ ve Valašských Kloboukách, každý rok se doplňuje o nové žáky, proto je orchestr stále mladý.

Věková hranice je od 12 let. Chlapci a děvčata dojíždí z okolních obcí Brumova-Bylnice, Vysokého Pole, Tichova, Lačnova, Drnovin, Poteče, Lipiny a z Valašské Polanky.

V repertoáru mají skladby lidové, polky, valčíky a také skladby pro sólové nástroje.

Zúčastňují se pravidelně soutěží ZUŠ malých dechových orchestrů, na celostátním kole soutěže ZUŠ v Litvínově získal 3. místo (1. nebylo uděleno).

Ve školním roce 1994-95 postoupil dechový orchestr do krajského kola soutěže ZUŠ.

Ve školním roce 2003-2004 získal dechový soubor v okresním kole 1. cenu s postupem do krajského kola, kde získal 2. místo.

Letos vyhráli první místo v soutěži dechových orchestrů ZUŠ v Hulíně.

Hrává na výchovných koncertech pro základní školy, tradičně pořádá promenádní koncert pro seniory u penzionu ve Valašských Kloboukách a v Louče a pravidelně účinkuje na Valašském mikulášském jarmarku.

Někteří hráči naší DH už hrají s dechovými hudbami v okolí ve Valašce, v Důbravance v Polančance a v Lidečance.

Bývalí žáci účinkují ve známých dechových hudbách: v Moravance, Moravěnce, Vlčnovjance, a jeden má dokonce vlastní kapelu Lália. [podle Františka Maňase; 19]

6. 8 DH Valaška

Když si v roce 1966 řekla skupina muzikantů z velkého dechového orchestr Valaška, že by bylo dobré mít i dechovku v malém obsazení, netušili, že tím položili základní kámen malé dechovky, která ponese tradici kloboucké dechovky až do nového tisíciletí. Malá dechovka Valaška vznikla jako součást velkého dechového orchestru, jehož vznik se váže k roku 1930.

Malá Valaška pod vedením svého prvního kapelníka Josefa Šerého účinkovala na výletech, tanečních zábavách i plesech. Pravidelným nácvičkem kapela zvyšovala svoji úroveň a své umění prezentovala nejen doma, ale i na zahraničních zájezdech. K dalšímu uměleckému růstu dochází na podzim rok 1978, kdy s ním začal spolupracovat výtečný

muzikant, aranžér a skladatel Václav Maňas ml., pokračovatel muzikantské a skladatelské rodiny ze Sehradic.

Velký orchestr v roce 1981 přerušil svou činnost a malá dechovka se začala sama prezentovat na „dechovkovém výsluní“. Natočila řadu pořadů vysílaných rozhlasovými i televizními studií v Ostravě, Brně a Praze – například známé Písničky s ozvěnou, úsměvy Valašského slavína, Vyberte 6 ze 7, Příště u Vás, Na Vlachovce, aj. Dechovka si pravidelně na svá koncertní vystoupení zve řadu hostů. Byli jimi například zpěvák Jožka Černý, Josef Zíma, Jožka Šmukař a Jiří Helán, sourozenci Bařkovi, komik Luděk Sobota nebo lidový vypravěč Josef Pavlíček. Pozvání přijaly dechovky Mistříňanka, Moravanka Jana Slabáka, brněnská Moravěnka a Veselka Ladislava Kubeše. Kapela mimo jiné účinkovala i na Kmochově Kolíně a Moravském bále v Praze, pravidelně na festivalech a přehlídkách v Hluku, Veselí n. Moravou, Velkých Bílovicích, Lanžhotě, Lidečku a v neposlední řadě na mezinárodním festivalu v Ratíškovcích.

V roce 1992 si z finále X. ročníku národní soutěže „O ZLATOU KŘÍDLOVKU“ v Hodoníně Valaška odvezla nejen vynikající II. místo, ale i ocenění Zlatým pásmem a cenu za nejlepší mužský pěvecký výkon. Kapela absolvovala řadu vystoupení v zahraničí a to v Německu, Rakousku, Holandsku a Francii.

Repertoár Valašky je za ta léta velmi obsáhlý a jsou v něm jak klasické lidovky, tak i písničky slovácké, jihočeské a navíc také řada stále oblíbených světových evergreenů. To vše umocňuje vlastní tvorba uměleckého vedoucího Václava Maňase mladšího, čímž si kapela stále více získává svoji vlastní nezaměnitelnou tvář. Kapela již řadu let spolupracuje s textařem a moderátorem Stanislavem Pěnčíkem z Hodonína, který svým úsilím a propagací prezentuje dechovou hudbu jako důležitou součást naší hudební kultury.

V posledních letech přichází Valaška za svými posluchači v adventním čase s vánočními koncerty, na kterých se prezentuje skladbami, jejichž žánr a interpretace přesahují rámec klasické dechovky.

V roce 2001 nahrála Valaška ve studiu Českého rozhlasu v Praze společné CD s kapelami Babouci a Veselkou Ladislava Kubeše. Téhož roku se stala vítězem soutěže „ZLATÝ HROZEN JIŽNÍ MORAVY 2001“ v Mikulově. V září odjela Valaška na natáčení televizního pořadu do Kladna, věnovanému jubilatům roku 2001. Tam prezentovala moravskou dechovku společně se Stříbrňankou a Moravankou Jana Slabáka.

Ke svým úspěchům si připisují i zvukové nosiče s tituly: „Z moravských vinogradů“ (1990), „Cestička od dubí“ (1992), „Došla k nám...“ (1993), „Moravská krev“ (1994), „Hraje Vám Valaška“ (1995), „30 let Valašky“ (1996), „Na klobuckých lukách“ (1998), „Jen pro

Vás“ (2000), „Vánoce s Valaškou“ (2000), „Zdalo se mi má panenka“ (2001), „K narozeninám“ (2002), „Tajná láska“ (2003), „40 let s Valaškou“ (2005), „S Valaškou pro radost“ (2009).

V dnešní době obsahuje dechová hudba Valaška 13 muzikantů a 4 zpěváky a za své úspěchy vděčí uměleckému vedoucímu Václavu Maňasovi mladšímu a kapelníkovi Ing. Jaroslavu Balouškovi. [podle Ing. Jaroslava Bělouška; 22]

6. 9 DH Dúbravanka

Dechová hudba Dúbravanka byla založena v roce 1999 a už od svého počátku si své posluchače získala jak na Valašsku, Moravě, v Čechách, tak i za hranicemi naší republiky, na Slovensku, v Rakousku, Belgii, Holandsku a Polsku.

Členové jsou většinou absolventi ZUŠ Valašské Klobouky.

Za svou dobu existence natočila Dúbravanka tři CD nosiče. První nese název „Za naším huménkem“, které bylo natočeno v roce 2002, druhé se jmenuje „Setkání v Bílých Karpatech“ a v roce 2007 je to „Setkání v Bílých Karpatech 2.“ CD obsahují skladby známých autorů opěvující krásu Valaška a jihovýchodní Moravy, které jsou pokladnicí lidových tradic, zvyků a písní, vyvěrajících ze života prostých lidí. Ve dnech 9. – 10. 4. 2010 natáčejí své čtvrté CD.

V dnešní době hrají ve složení jedenácti muzikantů a tří zpěváků s kapelníkem Miroslavem Fuskem a uměleckým vedoucím Kamilem Zůbkem. [22]

6. 10 DH Lidečanka

Počátky dechové hudby v Lidečku se datují k roku 1920, kdy se z Ameriky vrátil lidečský rodák Josef Sekula, který odešel za výdělkem a ve volných chvílích tam hrál v kapele. Přivezl si odtamtud baskřídlovku a přesvědčoval své příbuzné, že je také naučí hrát. To se mu povedlo a roku 1921 poprvé jeho devítičlenná kapela vystoupila na kateřinské hodové zábavě v Lidečku. Získávali mnoho zkušeností a zajímavých příležitostí ke hraní. Po kapelníkovi Josefu Sekulovi se pak vystříдалo ještě dalších devět kapelníků. Nejdéle byl na postu kapelníka Jiří Buček.

V době svého působení předvedla Lidečanka své umění i v zahraničí. Například ve Francii, Itálii nebo Polsku.

V době druhé světové války byla ale hudební produkce zakázána a i v poválečné době byla činnost kapely značně ovlivněna. Jednak vývojem hudby, který omezoval uplatnění dechových nástrojů a snižoval počet muzikantů v kapele. Navíc zemřel jeden z nejnadanějších hráčů, který uměl hrát na většinu dechových nástrojů.

V roce 1972 byla kapela oficiálně pojmenována Lidečanka, u které se už také zavedl zpěv. Kromě místních tanečních zábav se účastnila i zahraničních zájezdů. 16.-18. června 1978 účinkovala na první celostátní přehlídce požárních dechových hudeb, v roce 1982 reprezentovala Lidečanka severomoravský kraj na již 3. ročníku tohoto festivalu. A stejně tak i na pátém a šestém ročníku v letech 1986 a 1988.

Na základě doporučení účinkovala kapela na brněnském výstavišti na výstavě požární techniky v roce 1993 a ve stejném roce byla Lidečanka hostem folkových festivalů ve francouzských městech Le Luc a Valreas.

Její repertoár tvoří skladby z Valaška, Slovácka i Čech.

V roce 1994 vydávají první hudební nosič s názvem „Naše Valaško“ (dirigoval Libor Mikl, absolvent brněnské JAMU) ve spolupráci s Fryštáckou Javořinou. Další hudební nosiče vychází v letech 1995-1999: „Na valašském jarmarku“ (dirigoval Libor Mikl), „Má milá“, „V čas vánoční“, „Círka z Lidečka“ (poslední tři tituly pod taktovkou Františka Maňase ml.).

V této době byla jejím největším úspěchem účast a výhra na Polka festech, kde v moravském finále v roce 1996 získala 3. místo a v roce 1998 pak dokonce 1. místo. Dirigentem byl opět František Maňas ml. [4] Dalším jejím úspěchem bylo 27. 6. 2009 účinkování v České televizi v pořadu „Ta naša kapela.“

Dechová hudba Lidečanka vystupuje na přehlídkách, festivalech, tanečních zábavách, koncertech, plesech, oslavách a to jak na domácí půdě, tak i zahraniční.

Kapelníkem je Radim Slovák a uměleckým vedoucím Karel Kubka. [15]

7. KULTURNÍ AKCE

7. 1 Setkání muzikantů v Bílých Karpatech

Setkání muzikantů v Bílých Karpatech je významná kulturní akce pořádaná ve Valašských Klobukách a Brumově-Bylnici. Během jednoho víkendu, od pátku až

do neděle, vystoupí více než dvě desítky kulturních i vokálních těles. Posluchači si zde mohou vybrat z více žánrů. Účastní se dechové soubory, cimbálové muziky, pěvecké sbory, rockové i country kapely. A každoročně zde vystoupí také zahraniční soubor.

Například sedmého ročníku se zúčastnily soubory z Konga a Itálie.

Setkání muzikantů v Bílých Karpatech je jeden z nejvýznamnějších festivalů pořádaných pod záštitou Folklorního sdružení České republiky. Posluchačům jsou zde nabídnuty kulturní zážitky od vážné po dechovou hudbu, od asijské exotiky po běloruský temperament.

Vrcholem festivalu je vždy monsterkoncert všech těles, které se účastní celé akce a závěrečný ohňostroj. Zpestřením programu je ochutnávka moravských vín v doprovodu cimbálové muziky.

V roce 2010 se bude pořádat šestý ročník tohoto festivalu ve Valašských Kloboukách a Brumově-Bylnici.

„Festival Setkání muzikantů v Bílých Karpatech je ozdobou všech festivalů, které Folklorní sdružení pořádá. Je výjimečný pro svou multižánrovost a přátelskou atmosféru, která při muzikantském setkání v samém srdci Valašska vládne. A nejinak je tomu i tento rok,“ poznamenal k zahájení sedmého ročníku hudební akce předseda Folklorního sdružení České republiky Zdeněk Pšenica.

Myšlenka uspořádání festivalu vznikla po setkání DH Dúbravanky z Valašských Kloboukách s holandskou dechovkou Die Torfgräber Kapelle. Od této doby se festival pořádá každoročně.

V loňském roce vznikl u této příležitosti také Velký valašský dechový orchestr, který se skládal z šedesáti muzikantů místních dechovek, současných i minulých. Za dirigentským pultem stáli Karel Bria, Alois Cigán, Ing. Jaroslav Baloušek, František Maňas a dirigentka Lucie Možná. [12]

7. 2 Mikulášský jarmek

Mikulášský jarmek je mimořádná kulturní a společenská akce s dlouholetou tradicí pořádaná ve Valašských Kloboukách. Tisíce návštěvníků si tuto akci nenechají ujít. V hlavní den programu, v sobotu, město ožívá lidovými tradicemi, zvyky, řemesly a obchůzkami mikulášských skupin. Program také nabízí hraní a zpívání cimbálových muzik a dechovek.

Dále je možné ochutnat něco z tradiční valašské kuchyně, kyselici¹³, frgále¹⁴, vdolečky, brambory na loupačku s podmáslem, jehněčí steaky a nechybí ani pravá valašská slivovice.

Program probíhá na náměstí, v kulturním domě Klobučan, v dřevěnicích, které jsou zde ještě zachovány, v Červeném domu¹⁵, v sokolovně i v kostele Povýšení svatého Kříže, na gymnáziu, v muzeu a v hotelu Alfacentrum.

Jarmek ve Valašských Kloboukách je pořádán od roku 1992 a lze konstatovat, že tradicí žije vždy celé město i okolí. [14]

7. 3 Valašské kumštování

Valašské kumštování je folklorní akce ve Valašských Kloboukách. Je to v podstatě setkání s uměním. Koná se na náměstí a sejdou se zde malíři, sochaři, keramici a řezbáři a také samozřejmě muzikanti. Účastníkům zde nabízejí účast v malířských dílnách. V průběhu kumštování se také koná soutěž "O nejlepší valašskou slivovicu".

Každý den vyplňují večer koncerty cimbálových muzik, folklorních souborů, folkových skupin, rockových skupin, písničkářů a lidové hudby z jiných zemí. Nechybí ani účinkování domácích jazzových a country skupin i ukázky her místních činoherců. [14]

7. 4 Mezinárodní festival dechových hudeb

Tento festival je pořádán od roku 1990 v Lidečku. První tři ročníky se konaly na myslivecké chatě v Račném, následující ročníky pak vedle motorestu u Čertových skal. Prvních devět ročníků se užíval název přehlídka a od roku 1998 bylo slovo přehlídka nahrazeno slovem festival.

Festival se koná každoročně první červencovou nedělí, účastní se jak místní soubory a dechovky, tak i zahraniční hosté.

¹³ Kyselice je polévka se zelím

¹⁴ frgále-tradiční valašské koláče

¹⁵ Červený dům, neboli Katův dům je bývalý měšťanský dům, v jehož interiérech jsou muzejní expozice řemesel a lidových zvyků.

ZÁVĚR

Dechová hudba je orchestr se složením křídlovek, klarinetů, bicích, tenorů, barytonu atd. Je to hudební žánr, který se u nás uplatňuje už hodně dlouho.

Valašské Klobouky mají dlouholetou hudební tradici, o kterou se zasloužily významné osobnosti, jako Bedřich Pursch, František a Cyril Burešovi, Florián a Milan Švrčinovi a také Václav a František Maňasovi.

Bedřich Pursch zde působil jako učitel. Hudbu viděl téměř všude, v přírodě i kresbě. Jeho hodina zpěvu měla nejvyšší úroveň. Svou lásku k hudbě projevil založením smyčcového orchestru Grumla a pěveckého spolku Tovačovský.

František Bureš byl učitelem, skladatelem, klavíristou a varhaníkem. Většinu života působil jako varhaník. Cyril Bureš, syn Františka Bureše, působil jako učitel hudební školy ve Val. Kloboukách, varhaník a ředitel kůru, dirigent smyčcového, orchestru. Ve Valašských Kloboukách založil dechovou hudbu, s nynějším názvem Valaška.

Rod Maňasů je významný muzikantský rod. Zakladatelem byl František Maňas, klarinetista, kapelník a skladatel. Jeho pokračovateli se stali synové Josef, Vincenc, František starší, dále pak především vnuci Václav starší, František mladší a pravnuke Václav mladší. Václav mladší je dodnes uměleckým vedoucím dechové hudby Valaška. Jeho bratr František byl ředitelem zdejší ZUŠ, založil dětský dechový orchestr, kterému je dodnes uměleckým vedoucím a v loňském roce byl oceněn nejlepším pedagogem roku zlínského kraje.

Česká hudba se šířila dokonce i ve Spojených státech amerických a to prostřednictvím našich muzikantů z okolí Valašských Klobouk.

Činnost vykazují folklorní soubory Dúbrava, Klobučan, které tvoří taneční skupiny i cimbálové muziky, samostatné muziky Lidčan, Lidčánek a Vicúch. Pozadu nezůstávají ani dechové hudby Dúbravanka, Valaška, Mladá Valaška ZUŠ a Lidečanka.

Pořádají se také kulturní akce, jako je významný a známý festival Setkání muzikantů v Bílých Karpatech, Valašské kumštování, vyhlášený Mikulášský jarmek a Mezinárodní festival dechových hudeb v Lidečku.

Dozvěděla jsem se mnoho nového, práce mě o mnohé obohatila.

LITERATURA:

Knižní publikace:

[1] BAŘINKA, A. *Valašské Klobouky, město hudby*. 1. vydání Valašské Klobouky: Vydaval SMBK o. s. Val. Klobouky ve spolupráci s folklorním sdružením ČR a Olympia o. s. Holešov, 2008. ISBN 978-80-254-2535-0.

[2] BUREŠ, P. *Vlastivěda Moravská okres Valašskokloboucký, F. V. Peřinka*. ISBN neuvedeno.

[3] KOUKAL, M. *DECHOVKA, historie a současnost naší dechové hudby*. Praha: Sovart, 2007. ISBN 978-80-7209-909-2.

[4] ODEHNAL, P. *Lidečko-kapitoly z historie obce*. Vydal Společenský klub Lidečko, 2001. ISBN neuvedeno.

[5] ODEHNAL, P. *Poteč-kapitoly z historie obce*. 2003. ISBN neuvedeno.

[6] PAVLICOVÁ, M - UHLÍKOVÁ, L. *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Vyd. 1. Strážnice : Ústav lidové kultury, 1997. 238 pp. slovník 1. ISBN 80-86156-06-0.

[7] SEVERIN, J. *Hráli jsme jak andělé*. Vydala Krajská knihovna Františka Bartoše, Zlín ISBN 978-80-86886-25-1.

[8] VETTERL, K. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha: Československá akademie věd, 1955. ISBN neuvedeno.

[9] *Sborníček materiálů a studií k regionální vlastivědě jižního Valašska. Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboucka*. Vydalo městské muzeum Valašské Klobouky. Toto číslo připravil Bedřich Havlíček. 1964/II.

[10] *Sborníček materiálů a studií k regionální vlastivědě jižního Valašska. Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboucka.* Vydalo městské muzeum Valašské Klobouky. Toto číslo připravil B. Havlíček a Dr. J. Mana. 1966/II

[11] *Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboucka.* Vydává Městské muzeum Valašských Klobouk a Muzijní společnost ve Val. Klobukách. Číslo 1/2001, ročník II.

Internetové zdroje:

[12] *Folklorní sdružení* [online], [cit. 2010-02-26] Dostupné z:

<http://www.folklornisdruzeni.cz/setkani-muzikantu-v-bilych-karpatech>

[13] *Horní Lideč* [online], [cit. 2010-03-11] Dostupné z: <http://hornilidec.cz/>

[14] *Infocentrum Valašské Klobouky* [online].

Dostupné z: http://www.infocentrum-valasskeklobouky.cz/?m=akce&a=akce_tradicni

[15] *Dechová kapela Lidečanka* [online]. Dostupné z <http://lidecanka.webnode.cz/>

[16] *Poteč* [online], [cit. 2010-03-11] Dostupné z <http://potec.cz/>

[17] *Tichov* [online], [cit. 2010-03-11] Dostupné z <http://www.tichov.cz/>

[18] *Valašské Klobouky* [online], [cit. 2010-01-17]

Dostupné z http://www.valasskeklobouky.cz/soubory/17631/profilvalklobouky_4.pdf

[19] *Valašské Klobouky* [online], [cit. 2010-03-11]

http://www.valasskeklobouky.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=17631&id_org=17631&id=304701&p1=20108

Prameny:

[20] *Muzikantská kronika o muzikantech v Poteči*, založeno v roce 1964

[21] *Kronika ZUŠ Valašské Klobouky v letech 1955 – 2006*

[22] *Brožurka o dechových hudbách Valaška, Dúbravanka*

[23] Časopis Slovácká dechovka, X. ročník, č. 5/2001, článek Kytice písní k osmdesátinám Františka Maňase

[24] Kronika Československé Valašské Družiny ve Spojených státech amerických

PŘÍLOHA

Dechová kapela z Tichova Kosovci (z archivu rodiny)

Kapela z Lipiny (kolem roku 1930). Foto: archiv E. Uher.

Valaško-slovácká hudba v Americe (1923–1931). Foto: kronika V. Hořáka.

Uvolněně *Lipina*. Sb. Stolařík-Gregor, zp. Vincencie Martinovská, 21. 11. 1949.

(♩ = přibl. 80)

1. Hoja, ho - ja, ka - ma - rád - ko věr - ná mo - ja,
a jak sa ti krá - vy pa - sú, ty Ma - řen - ko Ko - vá - řo - va?
2. Požeň horem a já do - lem, ze - že - nem sa pod ja - vo - rem.

S nápěvem sl. 2:

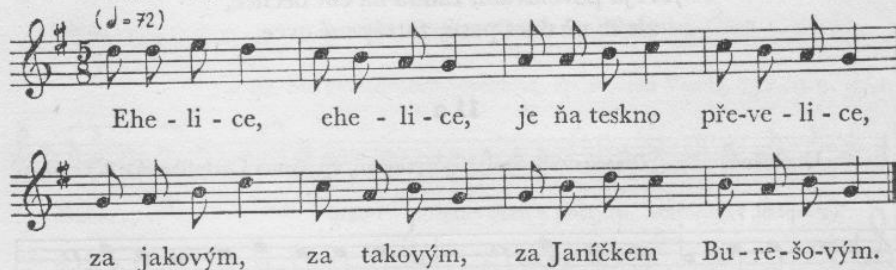
3. Pod javorem je studénka,
napije sa ti Stračenka.

4. Co Stračenka nevypije,
v tom sa Mařenka umyje.

5. Aby byla pěkná, bílá,
Pánu Bohu sa líbila.

Volně *Valašské Klobouky*. Sb. Stolařík-Vysloužil, zp. Frant. Burešová, 22. 11. 1949.

(♩ = 72)

Ehe - li - ce, che - li - ce, je ňa teskno pře - ve - li - ce,
za jakovým, za takovým, za Janíčkem Bu - re - šo - vým.

Na Kopicích zpívali s tklivým nápěvem dvoudílné formy; v. Černík i *Ej, hory, hory, křepelice*. V Pozdýchově na Vsetínsku přecházeli do škádlivého tónu (sb. Dobrovolný-Sevel-dová, zp. Fr. Vaculínová, nar. 1910, 8. 9. 1952):

Hoja, hoja, křepelice,
nachl'paj sa kyselice!

Kyselice, krajíc chleba,
to Rozínka ráda jídá.

1 c Vlachovice. Sušil 1472 (723) ¹⁾

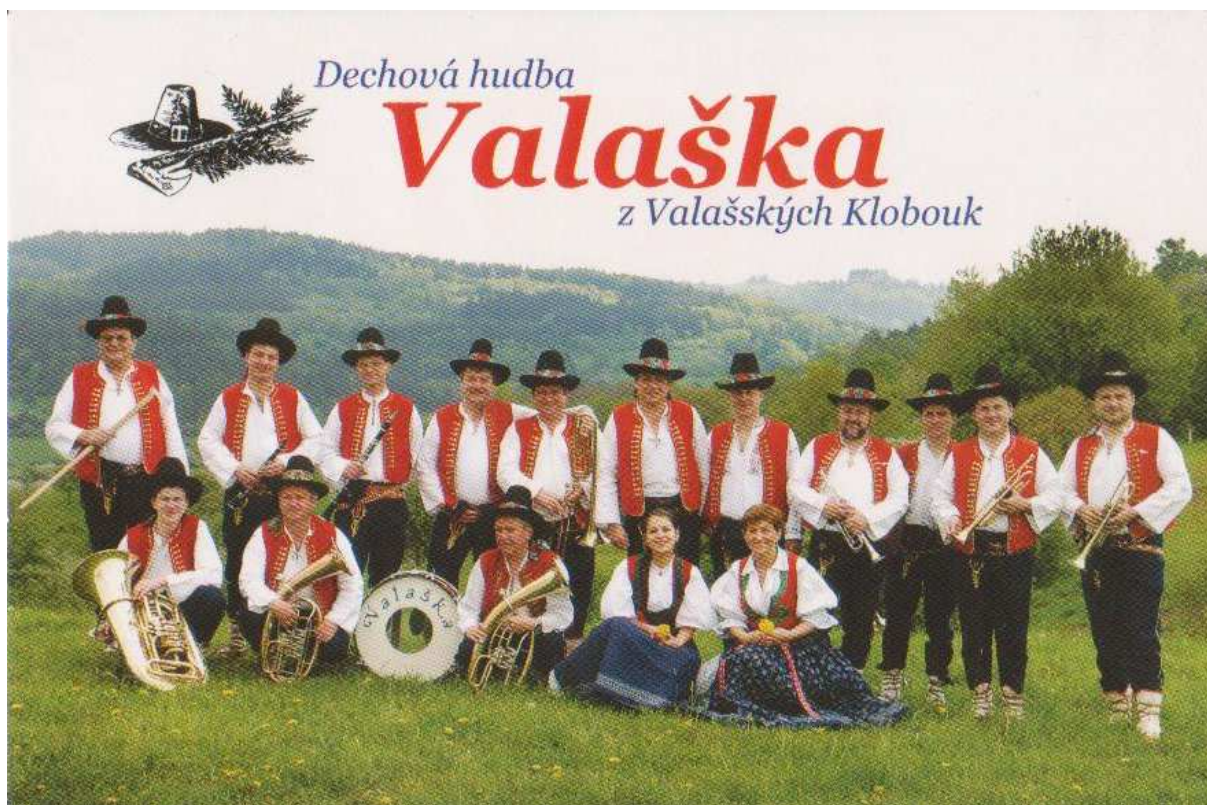

1. Ej, ho - ja, ho - ja, to - va - ryš - ko věr - ná mo - ja,

po - nes ně snídaňa, kamarádko mo - ja, ej, ho - ja, ho - ja!

1 d

Z archivu DH Valaška.

Dechová hudba Dúbravanka (z archivu města Valašské Klobouky)

Dechový soubor ZUŠ Mladá Valaška (z archivu města Valašské Klobouky)

Cimbálová muzika Klobučan. (z archivu souboru Klobučan)

Cimbálová muzika Klobučan. (z archivu CM Klobučan)

Foto: Jana Stavínohová, z archivu CM Důbrava.

Foto: Jana Stavínohová, z archivu CM Lidčan

CM Vincúch (z archivu CM Vincúch)

Program Valašské Klobouky
Pátek 14.8.2009 náměstí

14:00	Ročník 2009 - počal článo vyhlášení přímých přenosů z MÚ Valašské Klobouky
17:00	Zahájení
17:15	Otevření výstavy Případ Janův Píčov - Nález 1949 v hudební muzeu
	Zahájení výstavy práci absolventů gymnázia ve Valašských Kloboukách v době 2001
	<u>Country večer</u>
17:45	Telgraf Uherské Hradiště
18:45	Jičán Hvozdy
19:45	Jazzová Žiln
	<u>Koncert Společnosti u MÚ Val. Klobouky</u>
18:20	Vešr válné hudby : CM Kaloua Žiln - Žel a učitel ZUŠ Valašské Klobouky Valašskéobouči student a absolventi konzervatoe

Sobota 15. 8. 2009 náměstí

9:30 - 11:00	Proměnlivá koncert přítomných kloboučských souborů
10:00	Přijetí zahraničních futeb a sborové kapely na MÚ ve Valašských Kloboukách
	<u>Hlavní program festivalu</u>
11:30	Zahájení DM ZUŠ Val. Klobouky
12:15	DM Hradištanin Hradištan
14:00	CM Kaloua Žiln
15:00	DM Novostánská Uherský Otava
15:45	DM Důbravská : Jitka Šmarda - omlau 20. výročí založení kapely
16:45	MŠ Kloboučská Valašské Klobouky
17:15	CM Jitky Savrina Kostice
17:45	DM Naláňská Naláň SK
18:20	PS Naláň Troskice
19:15	DM Naláňská Starovičky
20:00	DM Krájevská Praha
21:15	Společný koncert všech dechových kloboučských
21:30	Orkestruj Zentýa Žykovice
22:00	Taneční zábava SKD Kloboučan

od 22:00 Občerstvení muzikantů v síle TJ Sokol (Borová) doprovázeno cimbalové muzikami

Neděle 16.8.2009 náměstí

9:30	DM Valaška Valašské Klobouky
	PS Stráňov Dušnice SK
	DM Malá míra Hlava SK
	DM Hlup Hlava SK
	NŠ Kloboučan Valašské Klobouky
15:00	Hobbova muzka Protivanov
15:44	Velký dechový orchestr mladých Hradec : maštrkání Žerov
14:30	Zahraníční soubor
15:30	Zahraníční soubor
16:30	Zahraníční festivalu

Na Vaši návštěvu se těší pořadatelé

V případě nepříjemného počasí bude program probíhat v nezměněné podobě v kulturním domě KLOBOUČAN ve Valašských Kloboukách

Program festivalu Setkání muzikantů v bílých Karpatech. (Z archivu města Valašské Klobouky).

Seznam jako výhledových leták je umístěn program a rozpočet 18. valašského mikulášského jarmaku s názvem Valašské Klobouky, které budou garantovat jednotnou vstupní cenu 10 Kč.

Valašské jarmaky - Pátek 4. prosince 2009, Sobota 5. prosince 2009, Neděle 6. prosince 2009.

Česká republika - Jihomoravský územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Místní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Územní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Územní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Územní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Místní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Územní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Územní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Územní úřad - Valašské Klobouky - Územní úřad, územní úřad, územní úřad, územní úřad.

Valašské Klobouky - plánek k mapce

- 1. Místní úřad
- 2. Základní škola
- 3. Kloboučák
- 4. Červecí dům
- 5. Hotel
- 6. Kloboučák
- 7. Kloboučák
- 8. Kloboučák
- 9. Kloboučák
- 10. Kloboučák
- 11. Kloboučák
- 12. Kloboučák
- 13. Kloboučák
- 14. Kloboučák
- 15. Kloboučák
- 16. Kloboučák
- 17. Kloboučák
- 18. Kloboučák
- 19. Kloboučák
- 20. Kloboučák

PROGRAM

Pátek 4. prosince 2009

Stará třídícína na vyrozumění

14⁰⁰ - 16⁰⁰ Čertovský rej pro malé a větší děvka aneb Tělnice sa na nitra!!!

Dolní náměstí

17⁰⁰ Slavnostní zahájení jarmaku a rozsvícení vánočního stromu.

Gymnázium

18⁰⁰ Vánoční výstava - Antonín Šuchma: malby. Zahraje cimbálková muzika Kloboučák.

Kotel Povízení svateho Kříže

19⁰⁰ Slavnostní koncert: zazpívá malí kloboučká schola z hostů z Ilavy.

Sobota 5. prosince 2009

Kloboučák rynek

8⁰⁰ - 9⁰⁰ Do jarmaku všechny obuší dechovka Valaška.

9⁰⁰ - 9³⁰

Zahájení jarmakového trhu: příchod svateho Mikuláša s družinou a zpráva z smůlečka před muzeem.

9³⁰ - 10⁰⁰

Podkate mikulášské družiny, podivete sa na valašské zabójčky, roztěni barana a možete aj ledačo okušovať. Uvidíte farselůky při práci, kufi koňa, mlíči mlčky, vřúhání svěděl, výrobu beček, výstavu bečedů kolem rybnku a hoňá dálšio. Děčka sa možú svítat na kemitčoch.

Kotel Povízení svateho Kříže

10⁰⁰ - 12⁰⁰ Otevřítá bude vši fararňo hostela. Možete sa podívat na miesto z výšky a možete tu aj výstavu starých fotek a ornátů.

Gymnázium

9⁰⁰ - 10⁰⁰ V farselnej dílně uvidíte při práci šikovně děvka drákovat, pališkovat aj vyřívát. Výtvarná dílna je pro všechny, ne si chcú něco pákneho namalovať. Zazpívát si môžete s cimbálůvú muzikú Bystřica z Rusavy.

Děveňica U Peckarčů

9⁰⁰ - 10⁰⁰ Možete si s pamětníkama porykládat o Valašsku, jaké bylo dřív. Také si můžete přívítat práce vitězn z minulého roku svitěze Pro valašské řev.

Dolní náměstí

9⁰⁰ Svitěze budú vyřívát dechovky Valaška a Dúbravanka.

Stará radnice

9⁰⁰ - 15⁰⁰ Tretičky ze Závřili vsm předvedú limáci ľau, předáci viny aj ľau, druzí peři. Uvidíte řezbáře, dřebenky, ke kúpeni tu budú slavné ozdoby, figurky ze dřeva aj z kúřatice a také sa podívate na výstavu fotek fotošopiny Andromeda. Ke kúpeni budú aj Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboučka. Zazpívate muzikú pěvočkův sbor Muzičci ze Zima.

Červecí dům

9⁰⁰ - 15⁰⁰ Podívate sa, jak sa prvaj thalo rukno a jaké to bylo v domácnosti škála.

Děčka si možú na hrušňákem kruhu vykrúžit sejaký tvój hrušček. Valašská škóľňa: děvka z Maléj Dúbravy a dřevadlňo z děckama z DDM. Zpěváci z kloboučkův školy vsm naučijo zapěky píknú koledu. Čius vitězných práci svitěze Pro valašské řev. Přífíte si posechnúť!

18. valašský mikulášský jarmek

4., 5. a 6. prosince 2009,

Valašské Klobouky

Valašský jarmek o sa

- * Česky oves a ledačo při ovy klobouka * Místní úřad ve Valašských Kloboukách
- * TJ Sokol Valašské Klobouky - Národní úřad Klobouka
- * Ilavští dělníci Valašské Klobouky
- * Náměstí náměstí Přibylův školka - Gymnázium Valašské Klobouky
- * Kloboučák vřúhání svěděl Kloboučák a Místní Valašské Klobouky

Ale je pod záštitou M. Dr. Stanislava Mikyška, tajemníka Zřeháckého úřadu, a za finanční podpory Zřeháckého úřadu.

Kultura - Valašské Klobouky

9⁰⁰ - 15⁰⁰ Ukazky farselův. Pojme tu kyselicu, kloboučky a poukážte sa nečím ostrejšim.

9⁰⁰ Do nářady vsm dostane mladá dechová hudba kloboučkův ZUS.

10⁰⁰ Zazpívá a zatnúť sbor Strážev z Ilavy.

11⁰⁰ Vystupjo dvě skupiny staršie Kloboučák.

12⁰⁰ Zahraje a zazpívá sbor Mladost z Dúbravce nad Vahom.

13⁰⁰ Na valašsku nom ľraje a zpívá sbor Rusavjan z Rusavy.

14⁰⁰ Svitěze v odznenia a obuškovám s cimbálůvú Kordulka.

15⁰⁰ S cimbálůvú muzikú Kordulka možete zpívát a tnuť aj de pánoči.

Balkón

9⁰⁰ - 15⁰⁰ Výstava krajových a starších odrův ovoce spojená s vitězn o najpěknější jabáčko krajovej či starší odrůdy. Tradice Bých Karpat: nabídka tovaru.

Kúpte si vitězn ovoce aj najkvalitější močty.

Venčial

9⁰⁰ - 14⁰⁰ Okoľujete vdolky, nebude chýbat domáci slivovicka. Ve valašskej lesitěri sa nestane miliónam, ale zamatete sa a možete vyřívát vďaka močty.

Hrajú cimbálůvú muzikú Kloboučák, Kloboučan, muzikú sbor Mladost a Strážev.

Beseda TJ Sokol - Za dverami

9⁰⁰ - 15⁰⁰ V jarmekovej positěze kúpite pěkné jarmekové pezetó, pohľedy a zas dotanete navučky jarmekový štěpl.

Ukazky farselův, ľat a zpívát budú tečky a stryčci ze slovenskej Leďavce a Mikulovčův.

Sál

9⁰⁰ - 13⁰⁰ Svitěze o najpěknějšího pečeneho pána či paňi z kymetěho těsta a vitězn o najpěknější mikulášský peruk.

Děveňica Kotenka

9⁰⁰ - 15⁰⁰ Ukazky farselův, uvidíte, jak sa děljúv hadrová koberec, písní rukavice na formě, jak sa pečú vánoční oplatky, páni a poniky z těsta, okoľujete jabáči gulič.

Svitěze sa bude o najlepši kysané zafi: přífíte okušovať!

Děveňica U Pivčův

9⁰⁰ - 15⁰⁰ Přífíte na návštěvu k ľevcom! Uvidíte, jak sa děljú papuče a botky. Na zabití vřúháte ľeonom slivovicka, ale aj nově uline papuče z borací kobe.

Na pířfalky zapíkní Jarek Jerábák.

Hotel Alfocentrum

11⁰⁰ - 14⁰⁰ K dobrotě pohádú budú vyřívát cimbálůvú muzikú Kordulka. Po celý deň sa budú podívat valašské špeciálny.

Neděle 6. prosince 2009

Kotel Povízení svateho Kříže

11⁰⁰ - 15⁰⁰ Aj dnes sa možete podívat na Klobouky z výše fararňo hostela.

15⁰⁰ Slavnostní zakončení jarmaku. Zahrajú a zazpívajú kloboučkův děcké a mládežnické muzikú Malý Kloboučák, Malý Dúbrava, Kloboučák a Vincův. Nakonec poděkujeme všetkým dobrým ľuďom, keři na jarmek přifili, nebo pěkného předvedú a poukážli.

Okresní politická správa v Uherském Brodě.

Číslo: 23.

List živnostenský.

Podle § 13. živnostenského řádu potvrzuje se tímto, že:

majitel živnosti: Š u r á n František

rok narození: 1889

bydliště: Lipina čis. 43

řádne opověděl samostatné provozování živnosti: hudebnictví.

stanoviště živnosti: Lipina čis. 43.

Tato opověď byla v seznamu ~~řemeslných~~ svobodných živností vedeném u svrchu
zmíněného úřadu ve svazku VI oddělení Aa pod běžným číslem
4 zanešena.

V Uherském Brodě, dne 13. února 1925.

Rada politické správy:

Poznámka. Tento živnostenský list nutno přiložiti ku každému živnostenským řádem předepsanému
oznámení, učiněnému živnostenskému úřadu. Nejdůležitější ustanovení živnostenského
řádu jsou uvedena na straně 3. a 4.

Z archivu rodiny.

ANOTACE

Jméno a příjmení: Gabriela Gajdošíková
Katedra: Katedra hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého
Olomouc
Vedoucí práce: Mgr. Květuše Rauerová-Fridrichová
Rok obhajoby: 2010

Název práce: Folklor v hudebních souborech na Valašskokloboucku

Název v angličtině: Folklore in music file on Valasskokloboucko

Anotace práce: Bakalářská práce pojednává o hudebním životě v oblasti města Valašských Klobouk. Zahrnuje významné osobnosti, kulturní akce a soubory a dechové hudby, které vykazují svou činnost po naší republice i v zahraničí.

Klíčová slova v angličtině: folklor, dechovka, dechová hudba, osobnosti, soubory, cimbálová muzika, Valašské Klobouky, Valašskokloboucko

Anotace v angličtině: This Bachelor thesis discourses about a muzic life in region Valasske Klobouky. It includes persons of consequence, culture events and ensembles and brass bands, which presents themselves in our republic as well as abroad.

Klíčová slova v angličtině: folklore, brass music, persons of consequence, ensembles, cymbal music

Přílohy vázané v práci: 10

Rozsah práce: 45

Jazyk práce: český